

Sahib ve Başmuharrir
SİRET BAYAR
Memleket menafiline aid yazılara
savfalarımız açıktır.
Rasınmayan yazılar geri
verümez.

ULUS SESİ

— SİYASAL GÜNDELİK TÜRK GAZETESİ —

Sayı 1063
29 Birinciteşrin 1938
Cumartesi
Sayısı 10 Kuruştur.

TÜRK ULUSU

B Ü Y Ü K

Bayramın Kutlu Olsun

Onbeş
Yıl..

Ziya Kılıçözlü

TÜRK İnkılâp ta-
rihinde onbeş
yılın ne demek
olduğunu anlamak, on-
beş yılda kaç yüz yıllık
iş yapıldığını öğrenmek
için Anadolu'nun dünkü
haliyle bugünkü duru-
munu bir bakışta göz-
den geçirmek davayı
isbata bol bol yetiše
cektir.

Tarih Anadolu top-
raklarında yıllardan de-
ğil, yüz yıllardan beri
bir fabrika motörünün
hür ve gür sesini duy-
madı. Yalnız orman
yanıklarından kesif bir
dumanla kablana Ana-
dolu gökleri bu gün
memleketin her köşe-
sinden yükselen büyük
çapta bacaların savur-
duğu dumanların göl-
gesinde iktisadi bünye-
sinin kuvvetli nabızla-
rını işitebildi.

Düngömleğimiz yoktu. Bugün fabrikalarımız İpekli ve Yünlü kumaşları dost ve düşman gözleri kamaştırıyor. Artık Öz mal yaban mal ne demek, anlamayan Türk kalmadı. Malına sahip olan Türk parasının nasıl sarsılmaz bir kudret menbaı olduğuna inandı. Dün tamamen yabancılar elinde bulunan bankacılık bugün elimizdedir. Ve adedleri sayılamayacak kadar çoğalmıştır. Yurdun her köşesindeki senayi ve ekonomik hayatın mekanizması olan bankacılık Cumhuriyet devrinin en verimli müesseseleri olmuşlardır.

Senayi ve Ticaret hayatının inkişafına en çok yarayan vasitanın ne olduğunu bilirsiniz: Demir yolu.

Cumhuriyetin yıllar-
dan beri üzerinde ısrar-
la durduğu bu mühim
iş son yıllarda son hız-
la ilerlemekte bir ucu
İran hududuna dayanan
demir rayların o biri de
Kafkaslara uzanmak-
tadır. Türk yurdunda
uzaklığın manası kal-

Büyük Şef Atatürk

madı. Dün katır sırtında eşiya, soyğuncu korkusu içinde ölüm tehlikeleriyle ilerleme ye yol kesdirmeye çalışsan yolcu, şimdi bir uyku bile kestirmeden maksadına ulaşmak imkânını elde etmiştir.

Fırka programı köylü için diyor ki: Yeni Türkiye'nin hayatında köyü her bakımdan önemle sayarız. Köylünün sıhhatı, güler yüzlüğü, Kültür ve devrim anlayışında değerli, ve ekonomik alanda varlıklı olması, bütün çalışmalarımız için önemli bir iş olarak göz önünde tutulacaktır.

Cumhuriyet dedikle-
rinin her gün bir parça-
sını yapmaktadır. O
köylüyü her bakımdan
önemli saydığını, köye
verdiği sağlıksel, kül-
türel işlerle isbat etmek.

—Sonu 16 inci sayfede—

Varol Atam
Varol Sen

Toprağı yas bürümüş,
Kılıcı pas bürümüş,
Bir ulusa can verdin,
Var ol atam var ol sen.

Kararı-ken her yıldız,
Kara bağlarken her kız,
Nurun yetişt i bize;
Var ol atam, var ol sen.

Karanlığı yırtarak,
Çektığın ulu bayrak,
Bize sonsuz hız oldu;
Var ol atam, var ol sen.

Gösterdiğin ülküye,
Koştuk istiklâl diye,
Bugünü gördük bugün;
Var ol atam, var ol sen.

Toprağı: mis kokulu,
Ana yurd Anadolu,
Senden armağan bize;
Var ol atam, var ol sen.

Ey yurdamun temeli!
Ey Türk bugün emeli!
Gönlümüz bağlı sana,
Var ol ancak var ol sen,

Ziya Kılıcıoğlu

Cumhuriyetin
Demiryol
poletikası

Demiryolu, memleketin
tüfekten, toptan daha
mühim bir ehemmiyet sila-
hıdır. **Atatürk**

ulu Önder Atatürk'ünden aldığı emrin; yeniselişin, kurtuluşun emeli jî kaynağı olduğuna nanan Türk Ulusu onun Cümhuriyet hâkemeti, diğer bir çok şarılıları arasında miryolları yapma letme) politikasını (Ülkü) yapmıştır.

İşte bu ülkü ile
Devlet Demiryolları
Kaysiriye, Sivas, Samsun,
Zonguldak, Erzurum,
İsparta, Diyarbakır,
Elâzığ, Erzurum,
cana ulaştık. Afyon,
Karakuyuyu, Kütahya,
Balıkesir, Kaysiriye,
Ulukışla, Merzifon,
amsun bağladık. Pazar
muğla, Kömür, Bakır,
Demire kavuştuk.

Bugün Erzinca
yız, yarın Erzuruma
racak, Kafkas dem
yollarına bağlanac

Fakat; yine düşün-
yoruz, dost ve komşu-
larımız olan Irak ile
demiryollarına bağlan-
mak için dahi sınır
rımıza doğru yürü-
yoruz.

Böylelikle, demir
 larımız her geçen
 de biraz daha uzanıyor
 bir az daha genişliyor
 yurdun her köşesini
 dal budak salıyor.

Lokomotiflerimizin
kulaklarımıza çarpan
duduk seslerinde Türkiye
Ulusunun yükselişini
müjdeleyen heyecan
var.

Padişahlık dev
yaşatan tarihlerde O
Anadoluda, Demiry
ile Ankaradan ierik
çememişlerdir.

Bugün Erzincanda, yarın Erzurumdayız!

Ulusal Partimiz ve onun kültür kaynağı Halkevlerimiz..

"Biz yüksek mefkûreli, büyük bir fırka âilesinin, birbirine samimî arkadaşlıkla bağlı azasıyız.

Şark âleminde ulusal egemenlik devri

Türk kamutayının kuruluşu ile başladı

On Beş yıllık Cumhuriyet tarihinde tam bir istikrar içinde çalışan Türk kamutayının en büyük vassfı, Ulusun güven ve inanışlarına dayanışdır.

Türk ulusunun yeni hayatında büyük ve eşsiz devrimler yaratmış önemli kâbul etmekle hiç bir Ulus kamutayına pay olmamış tarihî bir şeref ve ün kazanan Türk kamutayı kadar devrim kararları vermiş, siyasi ayrılışmalardan uzak kalmış, zamanında Radikal kararlar ittihaz etmiş Bir kamutaya rastlanamaz.

Şark âleminde Ulusal egemenlik devri, Türk kamutayının kurulduğu tarihle başlar.

Her Bakımdan yalnız Türkün değil, son asrın yarı şark tarihinde de şerefli ve tarihsel bir mevki alan, Türk kamutayı, Lozan ve Montrö anlaşması gibi. Atatürk rejiminin büyük siyasal zaferlerini Ulusun içten inanışlarına dayanarak nasıl Heyecanla tezahürlerle tasvib ederek şerefli orununu bir hat daha yükseltmişse, yine büyük şefin büyük

Kamutay Başkanımız
Bay Mustafa Halik Randa

eseri, Hatay kurtuluşu hakkında verdiği önemli kararlarla şerefli tarihine altın kalemle yazılmaya değer bir sayfa ilâve etmiştir.

Müşterek mefkûre ve karşılıklı samimiyyetin icabı, birbirimizi tenvir ve irşad ederek umumî heyeti en isabetli yolda yürütmektedir. Fırkamız mensuplarının bu şiarı yükseldikçe fırkamızın tesanüd, yüksek birlik ve millî mefkûreye hizmet kudreti inkişaf eder, yükselir..

ATATÜRK

İlk iş olarak ülke ve ulusun kurtuluş savaşını başaran ulusal partimizin hayatı şerefli varlıklarla doludur. Partimiz, Lozan barışıyla tamamlanan kurtuluş işini yeter bulmamış, ulug Atatürkün işaret ettiği amellere doğru her gün biraz düha hızla yürümüş ve bu büyük kurtuluş işi kadar tarihsel ve büyük işler başarmıştır.

Gerçek ve tam bir kurtuluş için Avrupanın ileri ulusları arasına katılma yolunda yaratılan dünya-

yı şaşırtıcı varlıklar, partimizin altı okla remizlenen ana prensiplerinden doğmuştur.

Din ile dünya işlerinin birbirinden ayrılması, kültür temellerini kayıbeden medreselerin kaldırılması ulusal topluluğun yarısı olan kadın örtünmesi âdetinin haysiyet kırıcı zincirlerden çekilip çıkarılması, yeni Türk alfabası ile kadın erkek, bütün ulusun okuyup yazma nime-tine kavuşturulması, Türk

dilinin yabancı kelimelerden kurtulması yoluna dökülüşü, ulusal partimizin başardığı büyük işlerden bir kaçıdır.

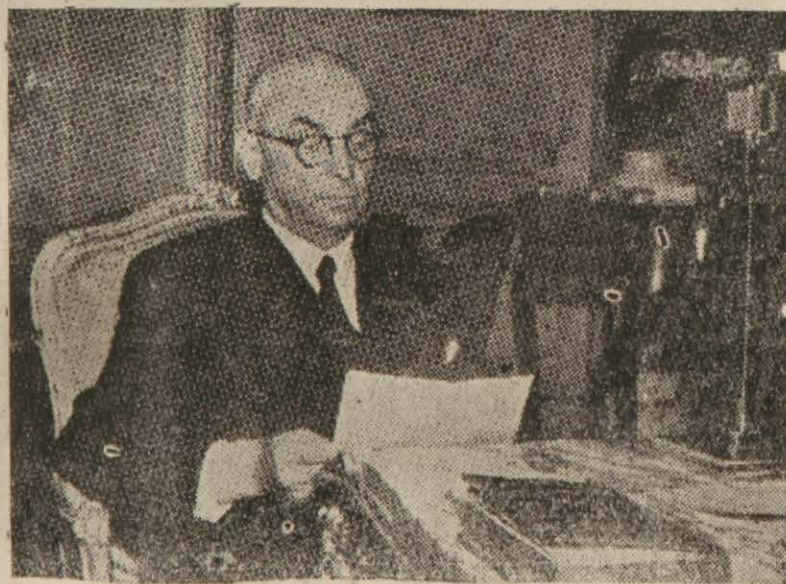
Atatürkün deha ve azmi ile Lozan barışından sonra partimizi Türk devrim tarihine armağan ettiği büyük işleri bu küçük ve dar sütunlarımıza sıkıştırmaya imkan yoktur.

Genel sekreterlik ödevinin İç Bakanlığına il-başkanlıklarının ilbaylara verilmesi suretiyle parti faaliyeti ve hükûmet idaresi arasında temin edilen sıkı yakınlık ve amelî beraberlik, partimizin memleketin siyasal ve sosyal hayatında götüğü yüksek maksadlarını daha çabuk tahakkuk ettirmeye başlamıştır.

Kültür ve sosyal hayatımızda büyük bir varlık olan «Halkevleri» nin kuruluşu da yüce partimizin Ulus hayatında muasır seviyeyi yükseltmek yolundaki ülküsünün bir heyecan ve hareket kaynağı olmuştur.

Halkevlerinde verilen konferans, temsil, konser, sinema, balo, şölen, dersler ve yapılan sergi ve Spor hareketleri, köy gezintileri büyük şefimizin işaret buyurdıkları gibi yurttaşlarda yüksek birlik ve millî mefkûreye hizmet kudretini hergün biraz daha arttırmaktadır.

Yalnız bir cumhuriyet yılında, Halkevlerimizde kitap okuyan yurttaşların sayısı 800 binden yukarıdır. Bu sayıyı kısa bir çağı da milyonlara çıkarmak ulusal partimizin, ulusal prensiplerinden biridir.

Başbakan ve Parti umumî reisi vekili
Bay Celâl Bayar

110 Ankara Millet Meydanı

Büyük Orduya saygı ve selâm

Kahraman Türk ordusu, Cumhuriyetin ve inkılâbın yılmaz, sarsılmaz bir bekçisidir

Ulusal Türk savaşının, İnönü, Sakarya, Dumlupınarın dillerde destan olan mucize ve kahramanlıklarını yaratan Türk ordusu, gittikçe kuvvetlenmekte ve motorleşmektedir.

Yurdu Karada, Denizde ve Havada kurumağa kudretli olan ve asrın en son askeri ve fennî vasıtalarıyla mücehhez bulunan Türk ordusu, çelik bir dağ heybet ve kuvvete Cumhuriyetin bekçisidir.

Trakya, Ege ve son Dersim, Gaziantep manavraları, Balkan yarım adasının en modern ve kudretli ordusu olan Türk ordusunun yurdu müdafaa hususundaki yüksek kudretini bilfiil göstermiştir.

Bu manevralarda gerek kumanda hey'eti, gerek değerli subaylar ve yiğit erlerin gösterdikleri yüksek bilgi, kabiliyet ve fedakârlık, bu çelik ordunun yurduna koruma yolunda aşılmaz ve yenilmez bir kuvvet olduğunu bir daha isbata vesile olmuştur.

Atatürk ordusunda her şeyden önce hâkim olan ruh ve yükselen iman, inkılâb ruhu ve inkılâb imanıdır. Her eri ölünceye kadar Atatürkün ve Türk Cumhuriyetinin askeri kalmak imanını taşıyan Türk ordusunun en mümtaz vasıfları, fedakârlık, vazife ve yurdeverlik, kumandanlarına güven gibi askerliğin temelini teşkil eden yüksek vasıflardır.

Sarp ve yalçın kayalar, yüksek dağlar üzerinde yapılan Dersim manavraları, Türk askerlerinin kudret tahammülünü, her gün, her saat, her an daha kuvvetli, daha silâhlı, daha tetikte

ve hazır olduğunu bütün parlaklığı ve göğüs kabartıcı bir surette meydana koymuş, tabiatın bütün mükavemetleri üstünde, bir çelik dağ gibi geçen bu askerle hiç bir kimsenin tali tecrübesine giremeyeceğini bir daha tezahür ettirmiştir.

Türk kültür inkılâbının yayılmasında en büyük rolü oynayan Cumhuriyet ordumuzun kışlaları bir devrim okuludur. Her yıl on binlerce Türk genci bu okullardan yeni ve hayati bilgilerle memleketin, köyüne dönmektedir.

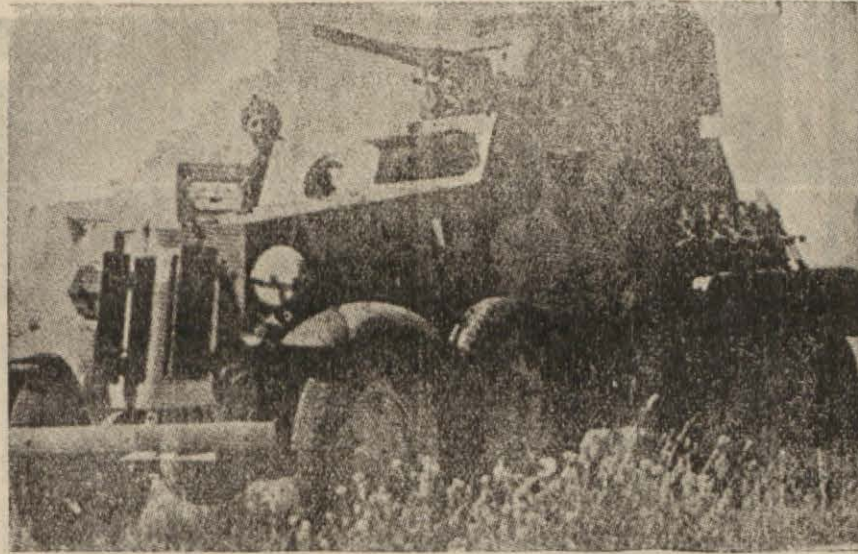
Ulu Şefin ve bütün Türk ulusunun içten sevgisini kazanan Mareşal Fevzi Çakmak gibi büyük bir ülkücü bir askerin yıllardan beri ordumuzun Genel Kurmay Başkanlığında bulunuşunda Türk askerlik tarihinde başlı başına mutlu bir hadisedir.

Dünya er meydanında dost ve düşmanın beğenerek ve imrenerek saygı ile andığı Türk ordusuna ve onun ünlü kumanda ve subaylarına gönlümüzün en derinlerinden saygı ve selâm...

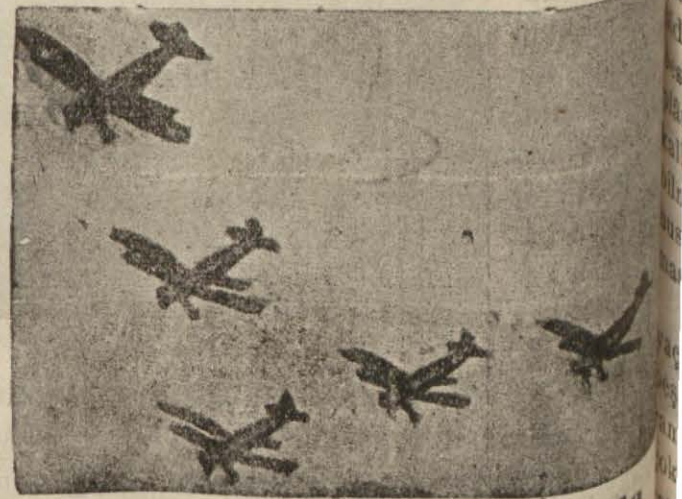

Genel Kurmay Başkanımız
Mareşal Fevzi Çakmak

Motörlü kuvvetlerimizden

BİR TANK

Çelik Türk kanatlarını da Cumhuriyet yarattı

Kahraman Askerlerimiz Geçid Resminde

Cumhuriyetimizin Dış Poletikası

Türk Cumhuriyetinin büyük bir davası Köy Kalkınması

Nüfuzumuzun yüzde etmiş sekizini teşkil eden köy kalkınması Türk Cumhuriyeti için büyük bir davadır. Her yıl bu devanın amacına doğru büyük adımlarla ilerliyoruz.

Köylerimiz: büyük birlik ve beraberliği cumhuriyetle birlikte bulmuş ve köy kanununun çerçevesinde selâhiyetler, anın inkişaf sahasını ölçülür hale getirmeye uğraşmıştır.

1936 mali bütçesiyle mahalli idareler umum idürlüğü kadrosuna yerden bir köycülük şubesi kurulmuş ve ayrıca planlanmakta olan köy kalkınmasını takib eden mahallî idarelerinde bir köy şubesi ayrılmıştır.

Her vilâyetin, ihtiyacına göre yaptığı yıllık kalkınma programları, köy davamızda çok verimli neticeler yaratmaktadır.

Gittikçe hiç bir derde görülmemiş bir rekaba kavuşmakta olan köyünü, gelecek Cumhuriyet yıllarında kültürel ve içtimai sahada, iktisadi varlıkta ileri harete gelecek teşekküller ve tesisler arasında, terakkiye müesseselerine hususî bir önem verildiğini muhterem köylerimizde halk terakkiyesine hitab eden filmlerin gösterilmesi, Radyonun yayılması, yatılı pansiyonlar vücuda getirilmesi, kooperatiflerin çoğaltılması gibi hususlar çerindeki çalışmalar bu davamızda büyük müvaf-

Dahiye Vekili ve Parti Genelsekreteri
Şükü Kaya

fakiyetler vad etmektedir.

İçbakanlık, devlet bütçesine, büyük ve müşterek işler yapılırken, köylerin yalnız kendilerine ve köy birliklerine aid olan işlerinin de geri bırakılması için esaslı tedbirler almıştır.

Köy kanununu tatbik eden ve bütçe yapan köylerimizin imece hariç bu işlere sarf ettikleri para geçen cumhuriyet yılında 12,292,866 liraya salma suretile köylerden alınan miktar sekiz milyon 36 bin 366 lirayı bulmuştur.

21 milyon lirayı geçen bu paranın köylerimizin kalkınmasında ne yaratıcı bir rol oynayacağını izaha ne lüzum var.

Kaçakçı

Yurd Hainidir!

Dilimiz, Tarihimiz

Ulusal Tarih ve Ana dili, müstakil ve hür uluslara, ileri kültürlü cemiyetlere has iki vasıf olarak bize Cumhuriyet getirdi.

Şimdi dilimiz ve tarihimiz cumhuriyetin yıllarını ebedileştiren birer âbide halinde, ATATÜRK çocuklarının elinde birer bayrak gibi dalgalanmaktadır.

İkinci Tarih kongresi dünyanın huzursuz olduğu bir devir içinde, inşanın ilk temellerine inerek oradan dünyaya hakikatlar getiren bir meş'ale olmuştur.

Dil ve Tarih inkılabımız, onbeşinci cumhuriyet yılında, geçen yıllardan daha ziyade gittikçe berraklaşan kaynağına yaklaşmış, Ana dil ile konuşma ve yazmanın yarattığı ferahlı hava içinde ulusumuza yeni bir ufuk açmıştır.

Büyük şefimizin bu

Dış münasebetlerimiz ve siyasal başarılarımız

Başlı başına bir tarihtir

Cumhuriyetin son yılları, dış münasebetlerimiz ve Arsi ulusal siyasadaki durumumuz bakımından, ATATÜRK Türk yesinin cihanda ne büyük bir sulh ve sükün unsuru olduğunu ve kazandığı uluslar arası sempatiyi anlatan hadiselele doludur. Montrö, Hatay barışları bunların başında yer alır.

Hükümetimiz, Montrö yeni boğazlar anlaşmasıyla Türk yurdunun emniyeti için gerekli olan tedbirleri almak hakkını tasdik ettirmiş, Harp ve sulh zamanlarında boğazlardan geçiş şeklini, milli menfaatlarımıza en uygun bir şekilde tesbite muvaf-

Hariciye Vekilimiz
Tefik Rüştü Aras

fak olmuştur.

Yoğuslav, Yunanistan, Filandiya, İspanya, İsveç, Fransa, Çekoslovakya, İtalya, Norveç, Holanda, Almanya, İngiltere Hükümetleriyle akdettiğimiz ticaret, kliring, ladei mücrimin ikamet, seyrisefain anlaşmaları, Türk dış siyasasının dürüst, sulhçu ve geniş bir iş birliği prensibine dayanan müsbet tezahürleridir.

Türk hariciyesinin Hatay anlaşması ile kazandığı siyasal zafer ise cihan tarihinde başlı başına bir hadisedir.

Bu hadise Türkiye'nin daima her davasını sulh yolu ile hal etmek prensibini ve arsi ulusal siyasede bu prensibin daima hadim ve müdafii olduğunu bütün parlaklığı ile bir daha meydana koymuştur.

Yurtta sulh, cihanda sulh, Türk Cumhuriyetinin en büyük şiarıdır. Balkanlarda teessüs eden barış da Türk dış siyasasının oynadığı büyük rolü de iftiharla kayit etmek lâzımdır.

Dil, Tarih kurumu asbaşkanı profesör
BAYAN AFET

ışıklı yolda açtığı bayrağın gölgesi altında amaca her gün biraz daha ilerliyoruz.

Yarının çocuklarına istiklâlî tam, kültürüne, diline, tarihine hâkim bir yurd bırakmak yolundayız.

Bu yolun sonuna yaklaşıyoruz.

Milletimizin kurduğu yeni devletin mukadderatına, istiklâline kimseyi müdahale ettiremeyiz. Milletin kendisi kendi kurduğu devleti ve onun istiklâlini muhafaza ediyor ve ilelebed muhafaza edecektir. (Atatürk)

İnsan cemiyetlerinin en büyük ideali olan adalet tevzii Cumhuriyet Adliyesinin ELİNDE GERÇEKLEŞTİ

Adliye Vekili
Şükrü Saraçoğlu

Cumhuriyetimizin on dördüncü on beşinci yılları adliyesimizin memlekete yeni eserler vermesi bakımından olgun ve mesut bir yıldır. İnsan cemiyetlerinin en büyük ideali olan adalet tevzii mefhumunu, cumhuriyetin adli teşkilâtının elinde gerçekleşti.

Bir taraftan hapishaneleimizdeki cezaların sayısı durmadan azalmaktadır. Diğer taraftan hapishaneler birer islahhâne halına konulmuştur.

Adliye mâkinesi, iyi işlemlerini mümkün kılacak ne varsa onların hepsiyle cihazlanıyor.

Bundan iki yıl önce yürürlüğe giren meşhûr suçluların muhakeme usulü hakkındaki kanun şumulüne giren ceza dava-

larında adaletin suratla yerine gelmesini temin etmekle beraber, gecikmeden tatbik edilen cezanın ibret verici tesiriyle suç adedinin azalmasına sebep olmuştur.

Kan gütme hakkındaki kanun:

Kan gütme, adam öldürme hadiselerinden en mühim kısmını, nefsinde toplayan geri ve iptidai bir kin ananesidir.

Cumhuriyetin kuruluşundan sonra, memleketin mahdud mıntakalarına inhisar etmiş olmasına rağmen, bu iptidai itiyadı tamamen yok etmek için kan gütme sebebiyle işlenen adam öldürme ve buna teşebbüs cürümleri suçlularının hasımları hakkında tetbik olunacak muameleye dair bir kanun kabul edilmiştir. Kanunun hayırlı tesirler gösterdiğini şükranla görüyoruz.

Ceza kanunu:

Ceza kanununun, devletin emniyetine karşı cürüm başlıklı birinci faslı, 936 senesine ait tadiller arasında baştan başa yeniden tanzim edilmiştir.

Şiddet kullanarak içtimali bir zümrenin diğerle-

— Sonu 22 inci sayfede —

15 ncı Cumhuriyet yılında

**Yeni Fabrikalar
Kurulacak
Vapurlar trenler
alınacak
Madenler
işletilecek
Limanlar
yapılacak
Yurd rahata kavuşacaktır.**

Türk Gümrükleri Devlet gelirinin baş kaynağı, ulusal endüstrinin ana koruyucusudur

Türk Gümrükleri gelirin baş kaynağı ve ulusal endüstrinin ana kurucusudur. Bu alanda ki çalışmalar bize devletin ekonomi politikasının müsbet faaliyeti ve ulusal endüstrinin inkişafı hakkında en vazih tecrübeleri vermektedir.

Cumhuriyetimizin son iki yılı içinde devletin malî ve iktisadî yüksek manfaatlarını korumak ve diğer vekâletlere alınmış kararların önemli bir kısmını tatbik etmekle vazifeli olan gümrükler-organizması bütçeye büyük bir yük olmadan daha geniş bir hayat şartın kavuşmuş bulunmaktadır.

Gümrük işlemlerimiz her cumhuriyet yılında büyük inkişaf göstermektedir. Temin edilen mühim müsaade ve kolaylıklar'la memleketimize birçok kâr bırakan otomobilli turistlerin gelmesi için gümrük bakımından gerekli tedbirler alınmış, lüzümsüz usullar ortadan kaldırılmış, Cenup vilâyetlerimizde kaçakçılığı önlemek üzere da-

Cumhuriyetimizin on beş yıllık dinç ve sağlam bir nesil yaratma yolundaki savaşının doğurduğu verimli sonuçlar; bu savaşın başında bulunanlara karşı minnet duyuracak rakamlarla doludur.

Türkiye cumhuriyetinde kuruluş ve inşaatı sağlığı tam yurttaşın umuzları üzerinde yükseliyor ve kuruluyor.

Sıtma, veba, Karahumma, Trahom, Verem gibi, insan hayatını tahrib eden hastalıklar yurdumuzda yok edilmektedir.

Bu yolda çalışmalara kısa ve toplu bir bakış

Gümrük ve İnhisarlar vekili
Ali Rana Tarhan

hili ticaret nakliyatı üzerine konmuş olan gümrük formaliteleri kaldırılmıştır.

Gümrük muhafaza teşkilatı:

Gümrük muhafaza teşkilatımızın modern şekilde çalışmasıyla son cumhuriyet yıllarında kaçakçılık temamiyle yok edilmiş gibidir. Kara ve deniz hudutlarımızda, güm-

Sağlık Bakanı
Dr. Hüsi Altın

bunu isbata kifayet

Sıtma Mücadelesi

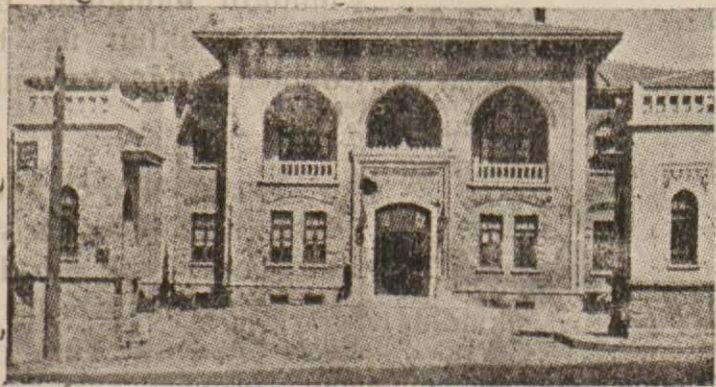
Her yıl olduğu gibi bu yılda Ankara, Bursa, Diyarbakır, Şehir, İstanbul, Konya, Mağusa, sun, Seyhan, Trakya — Sonu 22 inci sayfa

rüklere ogramadan giren ulusal endüstri ekonomiyeye kastetmiş yenler. muhakkak vermektedirler. İstah, bu aman vermiş savaşın kaçakçılığı azalttığını göstermektedir.

Son cumhuriyetinde atlı kaçakçılık için bu önlemek için muhafaza kıtaları olunmuş, takip kanunları ve projektörler tılmış vedaha bir çitelerle kaçakçılık denemek bir dereceye tirilmiştir.

İnhisarlar idarete çalışmaları:

Her cumhuriyetinde verimli çalışmaları inhisarlar idarete taraftan müstehlik hazinenin lehine çalış diğer tarafta da imalatlarında ve imalatlarında hayat seviyesi ve kültürü arttırmak tedbirler almaktadır. İnhisarlar idaresi eyi mamulları ve esait şartlarla müstehline vermeyi ülkemiştir.

Kamutay Binası

Kültür Ziraat ve Maliyemiz..

Cumhuriyet Maliyesinin esas prensipleri

Maliye Vekili Fuad Ağralı köylüye daha ferah ve refah verici bir hayat temin etmiştir.

Cumhuriyet maliyesinin büyük başarılarından birisi ve en önemlisi devlet gelirlerinin muntazam ve sistemli bir şekilde artmasını temin etmiş olmasıdır. Son yıl bütçesinde görülen yükseklik bunun canlı bir misalidir.

Vergilerde tenzilat yapıldığı halde devlet bütçesinde görülen bu yükseliş halkın ödeme kabiliyetinin gittikçe arttığını yurt'da refah verici bir hayatın günden güne inkişaf ettiğini isbat etmektedir.

Ulusal Kültür İlk ve Orta mektepleri-mizde talebe[sayısı] durmadan artıyor

İlk okullarımız'da talebe ve müallimlerin sayısı durmadan artmaktadır. Her geçen cumhuriyet yılının bu sayıyı yükselttiğini iftiharla müşahade ediyoruz.

935-936 Ders yılında ilk okullara devam eden talebe sayısı 680,608 iken 936-937 ders yılında bu sayı 712,056'yı bulmuştur. Bu ders yılında da sayının ferah verici bir surette arttığını sevinçle öğreniyoruz.

Vilâyet hususî idare bütçelerinde ilk öğretim için ayrılan para miktarı da her sene biraz daha artmaktadır. 935 mali yılında vilâyet bütçelerinin ilk öğretim için ayırdıkları para 11,865,000 lira iken bu miktar 12,283,000 liraya yükselmiştir.

Nüfusları az olan köylerde çocuklarla yetişkinlere okuma, yazma öğretmek, tarım işlerinde köylülere rehberlik etmek üzere geçen sene memleketin beş yerinde eğitimci yetiştiren kurslar açılmıştır. Bu kurslara 12 vilâyette 488 namizet devam etmiş, çıkanlar köylerde vazife almışlardır.

Orta öğretim:

İlk öğretimdeki gelişme, orta öğretimde daha bariz rekamlarla kendini göstermiştir. Geçen ders yılında öğretim okullarına devam eden talebe sayısı 90,000'i bulmuştur. Son iki ders yılı içinde yenden 24 okul açılmış ve mevcut okullarda 209 yeni dersane tesis olunmuştur.

Meslekî tedrisat:

Yurdumuzda meslek mekteplerinin sayısı da her yıl artmaktadır. 936-937 ders yılında bu okulların sayısı 43 ve talebe mik-

tarı 12,136 iken geçen ders yılında bu miktar dörtte bir nisbette artmıştır.

Halkın kız enistitülerine ve akşam kız sanat okullarına karşı gösterdiği alakanın da berdevam olarak arttığı şükranla görülmektedir.

Türk kızına hayatını kazanma imkânlarını veren bu okulların bütün memlekette yer bulması için Kültür Bakanlığı büyük bir gayret sarf etmektedir.

İmkân bulundukça bu okullardan her vilâyeti-

Maarif Vekili Saffet Arıkan mizd birer sanat enistitüsü açılacaktır.

Mersucat okulu:

Memlekette dokuma sanyinin ilerlemekte olması mensucat fabrikalarımızı yitirmiş işçi ihtiyacı karşısında bırakmıştır. Geçen sene bu maksatla İstanbul sanat okuluna bağlı bir sanat okulu açılmıştır.

Hulâse: İlk, Orta, Yüksek öğretim yolunda Türk kültürü durmadan yükseliyor. Memleket cumhuriyetin feyizli ışıkları altında okuma seferberliğinin en heyecanlı günlerini yaşamaktadır.

Büyük Davamız ZİRAAT

Ziraat Veki Faik Kurtoglu

Nüfusun yüzde yetmiş beşi köylü olan Türkiye'de "Ziraat", denince bütün bir ulusun saadeti hatıra gelir. Şefierimizin bu dava üzerinde isabetli çalışmalarile ziraatımızda her yıl yeni bir inkişafın, varlığın vücut bulduğunu ferah ve sevinçle kaydederiz.

Ziraat Enistitülerimiz

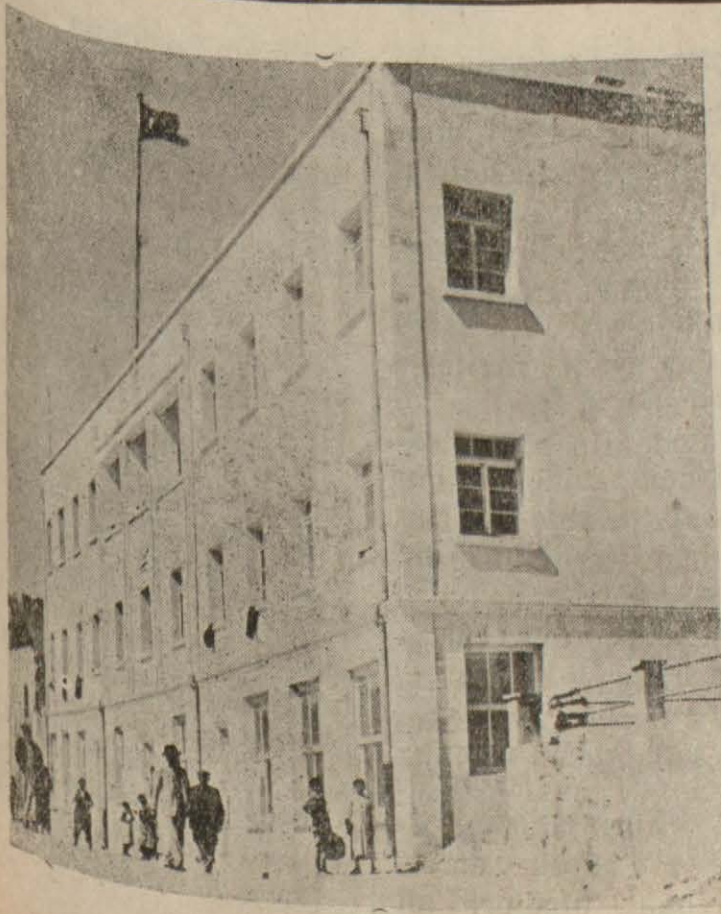
Ziraat Enistitülerimiz gittikçe olgunlaşmaktadır. Bursada bulunan ipek

böcekçiliği enistitüsü devamlı çalışmalarile geçen sene İran'a ihraç edilmek üzere 35 bin kutu tohumun istihsalını temin etmiştir. Bu enistitüye bağlı tohum kışlatı müessesesinde halka aid 69,522 kutu tohum kışlatılmıştır.

Tohum İslâh İstasyonlarımız

Ankara, Eskişehir, Adapazarı, Yeşilköy tohum islâh istasyonlarımızla Eskişehir Dray Farming deneme istasyonu çiftler örnek ve öğretme çiftliği, Konya ve Ordu denemeler tarlalarına ilâveten geçen sene içinde:

Antalyada bir sıcak iklim nebatları islâh istasyonu, Kayseride Yonca deneme ve Yonca tohumu temizleme istasyonu, Lüleburgazda Trakya devlet örnek ve öğretme çiftliği; Çorum, civar —Sonu 23 üncü sayfede—

Mardin Halkevi binası

Cumhuriyatın Onbeş Yılı İçindeki Malî ve İktisadî İnkişaflara Toplu ve Kısa Bir Bakış

Memleketin vaziyeti maliyesi, intizam, emniyet ve inzibat üzerine müessesdir. Devletçi ve halkçı olan bir idare ve ekonomi hayatında hazinenin kudret ve intizamı başlıca mesnettir.

K. Atatürk

Cumhuriyet nesli, cumhuriyet maliyesini gün geçtikçe daha çok kuvvetlendiğini, her sahadaki ihtiyaçlara büyük bir hızla yetiştiğini, gerek memleket içinde gerek dışında ana güvenildiğini, inanıldığını görmektedir. Dün asla umulmayan bu netice, cumhuriyet rejiminin koyduğu presiplerin planlı, devamlı emeklerle realize edilmesinden doğmuştur.

Denk bütçe:

Cumhuriyet bütçelerinin hazırlanmasında: (hakiki, samimi bütçe müvazenesi prensibi) hâkimdir. Bütçe tahminleri samimiyet, dirayet ve hüsnü niyetle melûftur. Cumhuriyet bütçeleri, umumiyet, vahdet, samimiyet, vuzuh, iktisat ve tevazün gibi başlıca umumî ve ilmi kaide ve vasıfları haizdir.

Meşrutiyet devrinde ilmi esaslara göre bütçeler tanzim edilmiş isede hatalı cevazlar yüzünden bütçeler her sene mühim açıklar vermiş ve her an malî buhran baş göstermiştir. Açıkların tamamı haricî istikrazlarla kapatılmış ve bu suretle millet borc altına sokulmuştur. Meşrutiyet bütçelerinin büyük bir miras deyni de cumhuriyete intikal etmiştir.

Cumhuriyet devrinde bütçe açığı yüzünden hiç bir vakit dahilî ve haricî bir istikraz aktedilmemiş ve 1926 yılından cumhuriyetin 15 inci yılı olan 1938 e kadar tanzim edilen bütün bütçelere «Denk bütçe» prensibi tamamen hâkim olmuştur.

Bütçelerimizdeki inkişaf:

1924 (140,4) milyon dan 1938 de (250) milyon arasındaki mühim bir farkla inkişaf gösteren bütçelerimiz bu farkı sırf mevcut varidat men-

balarımızdaki verimin çoğalmasının mabsuludur.

Memleket ihtiyacı ve bütçelerimiz:

Cumhuriyetin 15 yılı içinde: sağlık, kültür, bayındırlık, ekonomi sahasındaki hızlı ilerleyişini maddî eserleriyle görmekteyiz. Yenilmez bir kuvvet olan ordumuzun gün geçtikçe daha çok kuvvetlendiğini yalnız biz değil bütün dünya bilmektedir. İşte görülen bütün bu eserler dar bir bütçe çerçevesi içinde, müşmer olmayan masraflardan azamî tasarruf yapılarak, memleketin imarına, kalkınmasına, kültür ve sağlık işlerine ait masraflara ve millî müdafaaya çok yer verilerek temin olunmuştur.

Vergilerimiz.

her hangi bir malî karar alınırken ilk göz önüne getireceğimiz şey, malî faaliyet ve Millî istihsal yeni verginin bizzat ana manbai üzerine yapacağı tesirler olmalıdır.

(ATATÜRK)

Köylünün vergi yükü:

yeni malî rejim ana prensiplerinden biride: Köylü üzerindeki vergi yükünü geniş mikyasta hafifletmektedir.

Aşarın ilgasile realize edilmeğe başlanan bu prensip vergi kanunlarımıza hâkimdir.

Borçlarımız:

(Her nev malî taahhütlerimizi günü gününe yerine getirmek suretile Devlet itibarını ve malî sermaye ve eshamî muhafaze ve tekviye hususunda bütün tedbirleri alma ve bu mevzuda dikkatli bulunmak umdemizdir.)

ATATÜRK

Borçlanmada takib edilen prensib: Memleket ihtiyaçlarını, varidat menbalarımızın verimini çoğaltarak, «denk bütçe

Büyük Önderimiz Atatürk

çerçevesi içinde karşılamak ve mümkün olduğu kadar millî menbalarımızdan istifade ederek borçlanmak, teahhütlerimizi samimiyet ve hassasiyetle yerine getirerek devlet itibarını kurmaktır.

Başvekil Celâl Bayar Kamutayda Programını Okurlarken

tür. Bu prensib millî hükûmetin kurulduğundan beri malî politikamıza hâkimdir.

Osmanlı İmparatorluğu ve Meşrutiyet devrinde hemen bütün devlet varidatının düyunu umumiyeye idaresine tahsis edilmiş olması ve buna mukabil elde edilen paraların faideli işlere sarf edilmemiş bulunması neticesi olarak malî müşkilât devam etmiştir. Ve teminat vermeden hariçten para bulmak imkânları kalmamıştır. Devlet elinde kalan pek cüz'î varidattan karşılık göstermek ve bunları düyunu umumiyeye devir etmek suretile yeni istikrazlar akdine mecburiyet hasıl oluyordu. Düyunu umumiyenin imzası her hangi malî bir muamele —Sonu 24 nci sayfada—

Cumhuriyet bütçelerinin taayyün eden ve daima kuvvetlenmesi gereken müşterek hususiyetleri, yalnız denkli oluşu değil, aynı zamanda, koruyucu, kurucu ve verici işlere, her dafasında daha fazla pay ayırmakta olmalıdır.

K. Atatürk

Millî Endüstrimiz

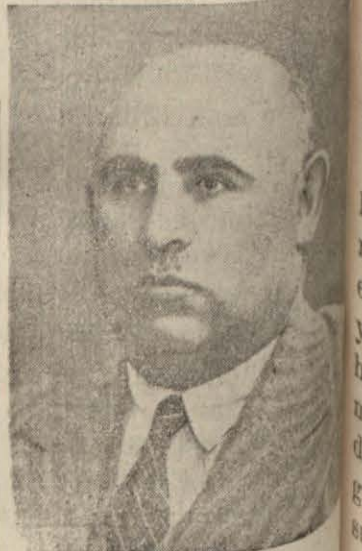
Türkiye Şeker sanayii Türk çiftçisine yeni bir gelir kaynağı olmuştur

Bol ve ucuz şeker yiyecekleri Türkiye'de şeker sanayiinin kuruluşu, Türk çiftçisine yeni bir gelir kaynağı olmuş, Türk zekâsı en ileri teknik isteyen bir sahada tecrübe edilmiş, sağlam vucudu kuran temellerden biri millileştirilmiştir.

Dışarıya giden milyonlar Türk köylüsünün teknisiyeninin refalı emrine verilmiştir.

Şeker, yeni Türkiye'nin en başlı endüstrisidir. Alpulu kurulduğu vakit Cumhuriyetimiz üç yaşında idi, sona sınısıyla Uşşak, Eskişehir, Turhal fabrikalarını kurduk

İş, Sümer, Ziraat bankalarının kurduğu Türkiye Şeker fabrikaları Anonim şirketi, dört fabrika —Sonu 24 nci sayfada—

B. U. Mufettiş B. Abidin Özmen

Cumhuriyet Zabitası

Cumhuriyetin son iki yılı, zabita tarihi bakımından gerçekten en mesud bir yıldır. Bize yarını da ümit ile bekleten bütün inkişaf, Cumhuriyet polisine bir çok yeni vazifeler yüklemiştir.

Medenî Uluslar teşkilâtında zabita en büyük bir ihtiyaçtır. Haddi koruyan ordunun yanbaşı yurd için huzur ve sükûn amili olan iyi bir zabita kuvveti, bir memleket için bahtiyarlık vasıdır.

Türk polisi, bilhasse bütün enter-nasyonal ölçüleri alt

üst eden azlığına men gösterdiği muvafakiyet ve dolayısıyla memlekete armağan ettiği övenlik itibarıyla bir rekor kırmıştır.

Bu onun için bütün tarih boyunca bir har vesilesidir.

Cumhuriyetimizin dördüncü yılı, emniyet teşkilâtımızın bizim için daha çok rahat olma için hazırladığımız kanun projeleriyle geçmiştir.

Polis enstitüsünün kuruluşu ile büyük ihtiyaç karşılanmıştır (Sonu 20 nci sayfada)

KARDEŞ

15inci Cumurluk yılında

Türk Hatay tarihine

Kısa bir bakış

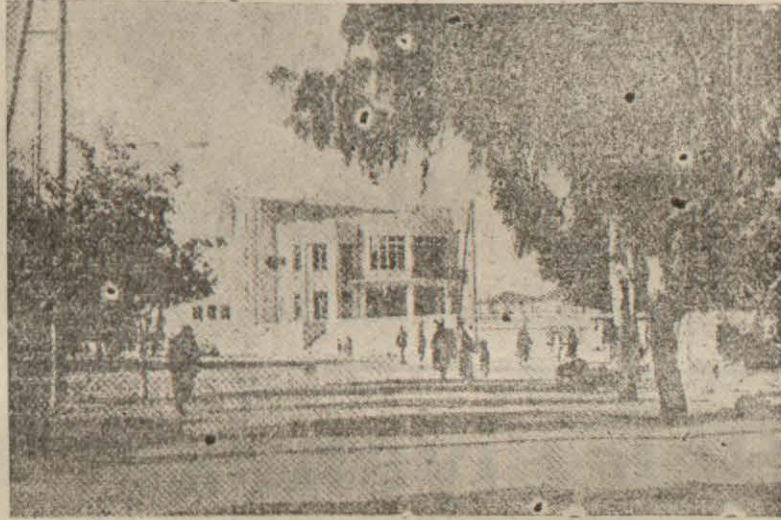
Hatay, Türkistanın şimal şarkından gelip Anadolu'da Hitit, Eti, Hata adile büyük bir hükümet kuran Hatay Türkleri tarafından milâddan 19 asır evvel kurulmuştur.

Bu muntakayı 1 neî Murşil adındaki kiral is tîlâ etmişti. O devirlerde bu muntakaya Kodu denirdi. Hitit askerleri arasında bu isimde bir ordunun bulunduğu Mısır da bulunan ehamlardaki Hiyeoğlîf yazılarında okunmuştur. Bu yazılara göre Kodu ordusu Haleb ve İskenderun havalisinde bulunuyordu.

Hititler buralarını milâddan evvel [1100] tarihine kadar muhafaza etmişlerdir. Bu ölkede yapılan kazılardan ve bilhassa 1936 senesinde Amerikan hey'eti tarafından Akgöl denilen Amukgölü ile Asi ırmağı arasındaki sahada çıkarılan eserlerden Hititlerin buralarda muazzam saraylar kurdukları anlaşılmıştır.

11 inci asır başında

Hitit imparatorluğunun çökmesi üzerine bu muntaka asurlılara geçmiştir. Asurlular buralarını gene yerli kumandanlara terketmişlerdir. Asurlılardan sonra buraları 538 tarihinde İranlılara ve 331 senesinde Büyük İskenderin idaresine geçmiştir.

Güzel Antâyadan bir manzara

Bundan sonra İskenderin cenerallerinden Selefküs-nika Türk merkezi Anti yegüs yani şimdiki Antakya olarak kurduğu selefküsler hükûmetine ve Milâddan evvel 64 tarihinde Romahlara, 396 tarihinde Bizanslılara, 638

Hatay Devlet Reisi Ekselans Tefik Sökmén

tarihinde Araplara geçmiştir. Abbasilerin inhilâl devrinde Türklere, 968 de tekrar Bizanslılara, 1908 de Haçlılara, 1268 de Mısır Türk sultanları idare-

sine, 1517 de Osmanlı Türklerine ve 1918 senesinde Fransız işgaline geçmiştir. Manda şeklini alan bu işgal altında 19 sene kalmaktan sonra 1936 senesinde Türkiye'nin teşebbüsü ve Milletler Cemiyeti konseyinin 27 İkinci Kânun 1937 tarihli kararıyle Hatay Cumhuriyeti

HATAY

istiklâline kavuştu

adını alan bu Türk yurdu tekrar istiklâline kavuşmuştur.

Bu tarihlerden de kolayca anlaşılacağına göre "kırk asırlık bir Türk yurdu," olan Hatay 1550 küsur sene müstakil Türk devletleri elinde kalmıştır.

nen 14 bini gizli olmak üzere 235 bine yaklaşır.

Hatayda Kültür

1834 senesinde çıkarılan resmî istatistiklere göre tahsil çağında olan çocukların ancak 9344 ü mekteblere gitmektedir. Mevcut mekteb adedi 92 dir

Orgeneral Asım Gündüz Antakya anlaşmasını imzalarken

Hatay, Şimalde Toros dağları ve İskenderun körfeziyle Türkiyeden, Şarkta Karasu ırmağı, Küd dağ, Saman dağı, Banşa dağı, Ula dağı, Duele dağı ve Asi ırmağıyla Suriyeden, Cenubta Ces işuur kazası ve Lâzkiye muhafızlığı ile gene Suriye ile ayrılmış, Garbte de Akdenizle çevrilmiştir.

Hatayın satıh mesafesi 4700 kilometre muharrabıdır. Nüfusu tahmi-

Ziraat Durumu

Hatayda ziraate elverişli 143 bin hektar arazi vardır. Hatayın bahçeleri, meyve ve zeytin ağaçları meşhurdur. Ziraat dairesinin istatistikine göre, 737,700 meyve ve zeytin ağacı vardır. Meyve geliri senede 30 bin Türk altını tutmaktadır. Bağlarda 1,250,000 kütük vardır. Beygir, öküz, koyun ve keçi mikdarı 174,169 dur.

Hataya ilk giren Türk kıtası komutanı

Askelerimiz Hataya girerken

ON BEŞİNCİ CUMHURİ

Cumhuriyetin son iki yılı içinde

İlimiz Hususi İdare bütçesiyle

Başarılan işler

Eski devirlerin ihmal etmiş olduğu ve Cumhuriyetin ışıklı bir hayata eriştiği Mardin de geçen yıllarda çok büyük işler başarılmıştır. Mardin'in ileri gidiş hızı üzerinde ehemmiyetli ihtiyaçlarına cevap verecek olan bu büyük işler Cumhuriyet hükümetinin programlı ve azımlı çalışmalarile kısa bir zamanda vücut bulmuş ve İlimizin her yönünde varlığını göstermiştir.

Nafia, Kültür, Sıhbat gibi önemli hizmetlerle beş yıllık bir program içine alınmış ve 937 yılı

Hususi İdare bütçesiyle 34 bin liralık bir konfrans salonu ve Halkevi binası yapılmış. Diyarbakır — Mardin — İstasyon yolunun şehir dahilinden geçen kısmı parke taşlarla döşenmeye başlanmış ve bir çoğu bitirilmiştir.

Öz olarak deaebilirki: Cumhuriyetin 15 nci yılında kutlu ve yeni bir devrin yeni ve ileri hamlesini taşımakta olan Mardin; yolları, parkları, yeni modern binaları ve Elektrik ile yeniden kurulmakta ve bir Cumhuriyet şehri olmaktadır.

Valimiz Ömer Cevad Ökmen

Halkevimizin Çalışmaları..

Halkevimizin son Cumhuriyet yılı içindeki çalışmaları çok verimli geçmiştir.

Halkevimiz yeni Bina'na yerleşince sesli Sinema getirmiş, bu suretle memleketin ihtiyaçını temin etmiş içine almış olduğu Memleket Kütüphanesile birleşerek zengin bir okuma odası tesis etmiştir.

Evimizi yayım, Tarih, Edebiyat ve terid kollarının son içindeki çalışmaları dire değerdir.

Muazzam bir binaya kavuşan Halkevimizin gelecek yıllar daha önemli işler başaracağına kuvvetli kanaatımız vardır.

Kızılay ve Çocuk Esirgeme Kurumu çalışmaları

Yurttaşların şafkat ve hamiyetiyle varlığını ve memlekete olan hizmetini günden güne arttıran Kızılay kurumu Mardin'de Cumhuriyet Türkiye'sinin biricik hayır müessesesidir.

Kızılayın Mardin merkezinin 934 yılında gelişi miktarı 220 lira iken

son senelerde 3012 liraya çıkarılmıştır. Kızılay kurumu kimsesiz okul talebelerine elbise, ayakkabı yaptırmış, geçen sene Suriyeden memleketimize iltica eden felâketzedelere nakdi yardımlarda bulun-

=Sonu 15 nci sayfada=

Belediyemizin 937 - 938 yılı çalışmaları

Biri postane, diğeri Şehidiye camii yanında, obiri de jandarma kumandanlığı arkasında üç park yapılmıştır. Ulucami yanında sıhhi helâlar inşa edilmiştir.

Birinci cadde üzerinde eski tarzı mimaride ve gayri sıhhi olan berber dükkânları yıktırılarak cepheleleri tamamen ceme-kânlı içleri düzgün ve zi-

yadar olmak suretile asrı ve sıhhi şekilde inşa edilmiştir.

Yine ana cadde üzer-

Belediye Reisi Dr. Aziz Uras

rinde ocaklı lokanta ve kebapçı dükkânlarını yeni sistem ve sıhhi bacalı ocaklar yaptırılmış, zeminleri beton ve bir kısmının duvarları boyalı olarak sıhhi bir şekle ifrag edilmiştir.

Otellerden Yıldız ve Palas otellerinde birer banyo, yıkanacak yerlere Lavabo ve tertibatı konulmuş karyola ve yatak—Sonu 23 üncü sayfede—

İlimiz Vali Muavini Sırrı Aras

İlimiz Defterdar Vekili Arif Niron

Halkevleri Kültür kaynağıdır.

Vilayet Meclisi Umumi Azaları

YET YILINDA MARDİN..

Cumhuriyetin on beş yılı Mardinin kültür hayatında büyük

Varlıklar yarattı

1937-1938 yıllarında başarılan işler

Mardinde Kültür hayatları her yıl biraz daha ilerlemektedir.

Bu yıl evvelki yıldan 4780 lira fazla tahsisat alınmış, 1937 - 1938 ders yılı, evvelki yılın faaliyetlerinden ziyade olarak Mektep sıraları, defterler, köy okullarına saat ve yazı tahtaları yaptırılmış ve alınmıştır.

Köylerde birer öğretmenli de... merkez

Kültür Direktörü
HAKKI ÇIN

de de bir ki; beş okul yeniden açılmış, Mazıdağı kazası merkez okulu da bir muallim ilâve edilmiştir.

1936 - 1937 ders yılında 2423 Talebe okutulmuş ve [2253] öğrenci mezun olmuştur.

Milleti kurtaran yalnız
ve ancak muallim'dir.

1925: Atatürk

1937 - 1938 ders yılında ise 2738 Talebe okullara devam etmiş, bunlardan (268) zi Diploma alarak Mekteplerden çıkmışlardır.

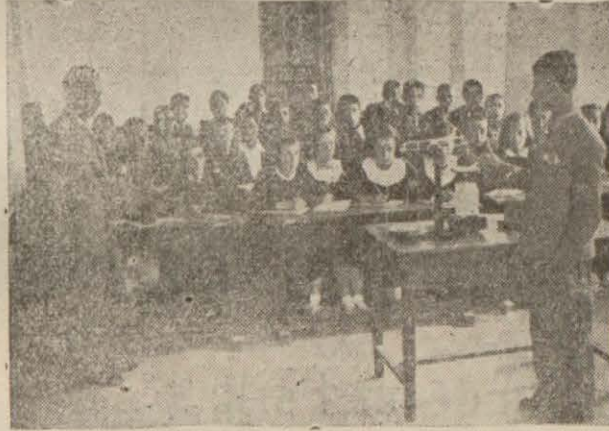
1937 - 1938 ders yılında Geceliş, Kızıltepe kazaları merkezlerinde yeniden asrı iki, Selâh, Kiudirip ve Epsi köylerinde de birer okul binası yeniden inşa edilmiştir. Bunlardan başka Nusaybin ve Derik ilçesi merkez okulları da tamir olunmuştur.

1937 - 1938 ders yılında, bütçedeki 550 lira tahsisatla kasaba merkezlerinde ve köylerde olmak üzere ulus okulları için 7 [A] ve bir [B] dershanesi açılmış ve bunlara devam eden 341 Yurd daştan 228 zi muvaffak olarak diploma almıştır.

15 inci Cumhuriyet yılında öğrenci sayısı artan ders levazımı zenginleşen orta okul direktörünün, yapılan ve yapılacak işler hakkında bir muharririmize söyledikleri:

Cumhuriyetin onuncu yılında açılan okulumuz bu yıl yepyeni bir faaliyet devresine girmiş; iki cepheden işe başlamıştır. Birinci cephenin gayesi okulu binaca iyi bir duruma getirmektir.

Bu yolda ilk adım; koridor ve sınıfları aşınan, girinti ve çıkıntılarla çirkin görünen taşlarını değiştirerek beton bir zemin yaptırmakla atılmış.

Ortaokulumuzdan bir dersane

yeni sıralar yaptırılmış; bunu temiz bir sıva ve badana ile esash bir temizlik takip etmiştir.

Bu yıl ilbaylığımızın yapacağı yardımlarla çok eskimiş bulunan kapı ve pencereleri değiştirmek, tavan ve çatıyı değiştir-

mek imkânını da bulmuş olacağız.

Talebeye iyi bir oyun ve teneffüs yeri hazırlamak maksedile bahçenin yarım kalan duvarı tamamlanmak taş ve toprak yığınları kaldırılmak üzere dir.

Böylece genişleyecek olan bahçede bir voleybol ve bir basketbol sahası yapılacak ve ilk baharda okulun arkasındaki kısım bahçenin ağaçlandırılmasına başlanacaktır. Ağaçtan mahrum olan bu güzel memlekette böylece bir ağaç sevgisi uyandırabilmek en büyük işleridir.

Ortaokul Direktörü
Ziya Kılıçözlü

ve öğretiminin verimli bir yolda ilerlemesidir.

Bunun için öğreneklerimizin gösterdiği istikamette yürüyerek Sedat Yeşügeyin başkanlığı ile Spor ve İzcilik teşkî âmızı genişleteceğiz. Bu işe şimdiden başladık. 15 inci yılın büyük bayramına dolgun ve olgun bir İzei kıt'asile katılıyoruz.

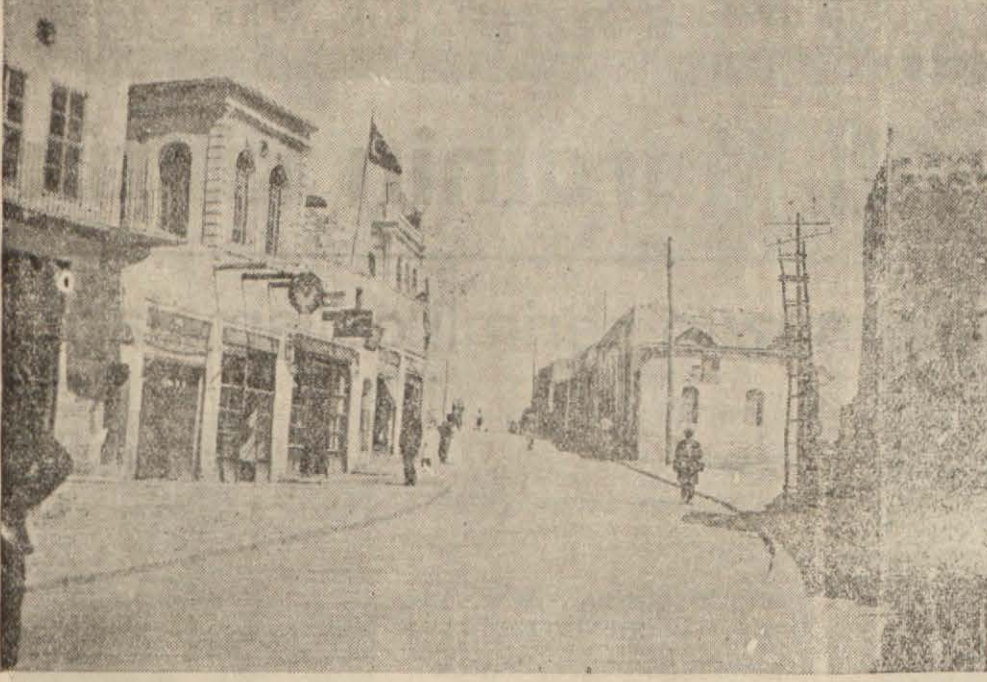
Sonra okulumuzun Musiki öğretmeni Sabri Özalpın idaresindeki müsamereler ve müzik kolu bu büyük bayramımız ve diğer ünlü günlerimizin derin ve etraflı anlamını halkımıza duyurmak gayesiyle çalışmaktadır. Yine bu arkadaşın başkanlığı altında bulunan ve ilk toplantısını geçen hafta yapan Edebiyat ve Hitabet kolu da arkadaşlarına, Çocuk velilerine her hafta konfranslar vermek için hazırlanmaktadır.

Edebiyat ve Hitabet kolunun en büyük yardımcısı olan ve Resim öğretmeni İbrahim Omayın başkanlığı altında bulunan kütüphanemiz, geçen yıl yüce bakanlığımızın gönderdiği kitaplarla dolgun bir hale gelmiştir. Bu yıl da istediğimiz ve pek yakında gönderileceğini kuvvetle beklediğimiz kitaplarla daha çok zenginleşecektir.

Okulumuzun faal kö-
— Sonu 15 inci sayfede —

Gazi okulunun
öğretmen ve
öğrencileri
bir arada

15 inci Cumurluk yılında

Mardinde yeni açılan bir cadde

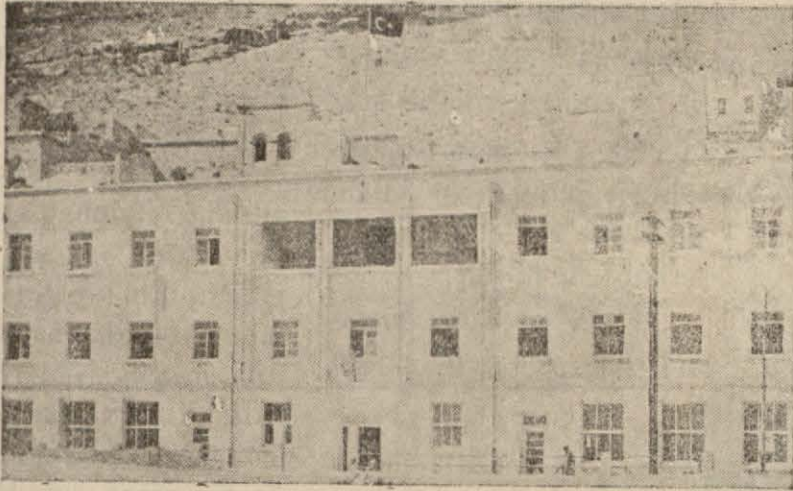
Mardinden bir görünüş ve Cumhuriyet meydanı

Mardin Halkevi ittisalinde bir Park

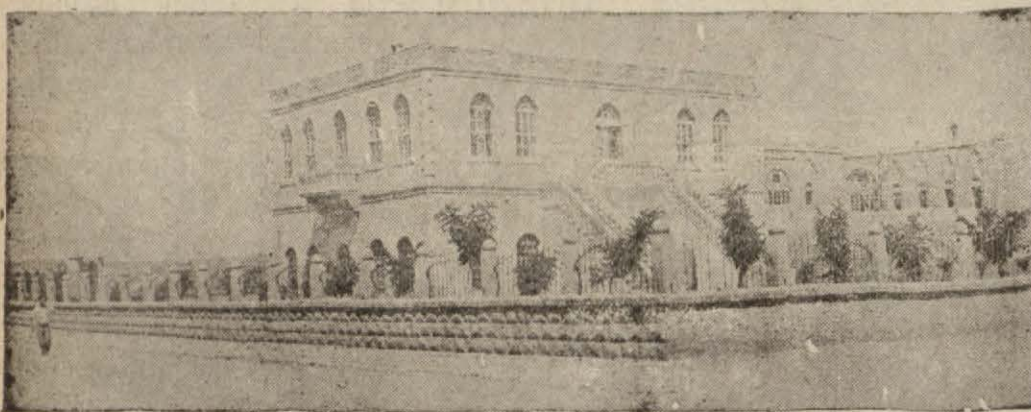
Mardin Halkevi binasının yandan görünüşü

Mardin Halkevinin cepheden görünüşü

Mardin Hükümet caddesi

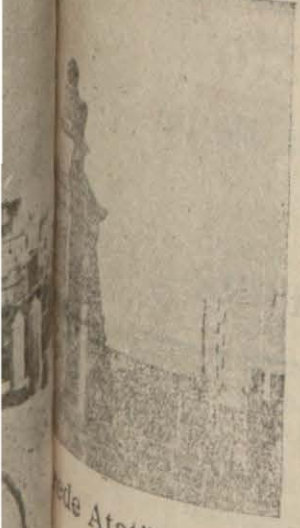

Midyat Belediye binası

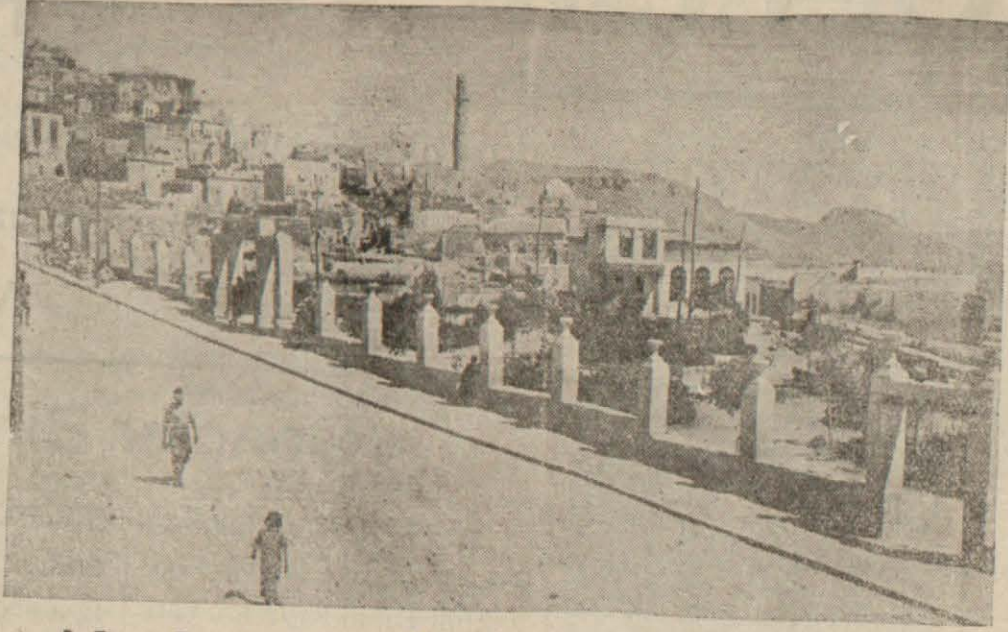

Mardinin yeni caddelerinden biri

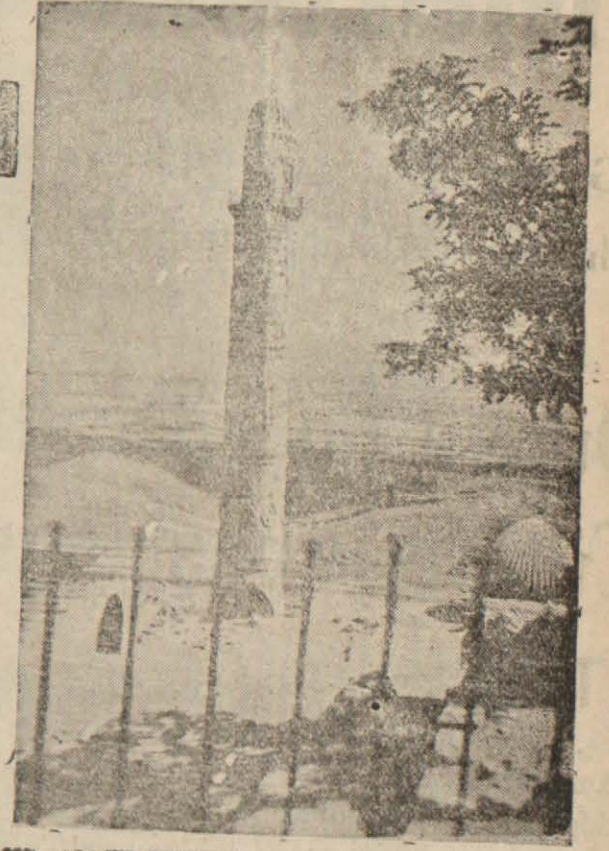
Mardin ve ilçelerine bir bakış

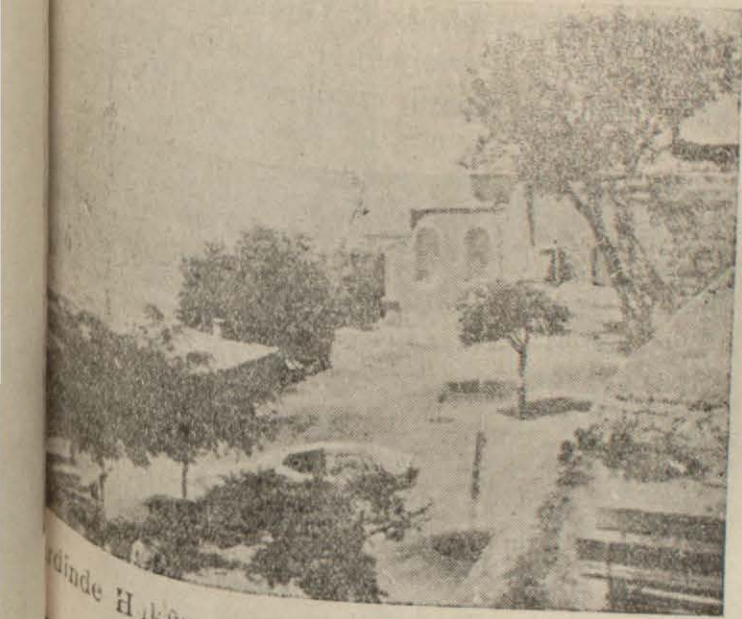
Atatürk anıtı

Mardin'de Cumhuriyet caddesi ve parkı

Mardin'in tarihsel eserlerinde:
Ulu caminin minaresi

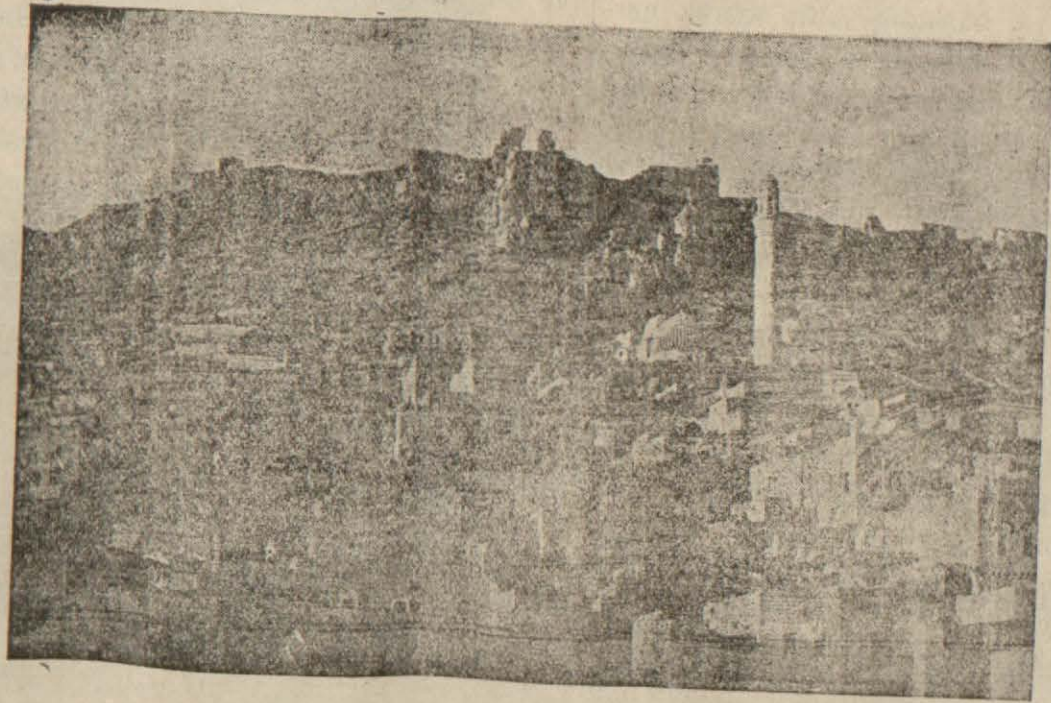
Hakkın et konagi bahçesinde aile parkı

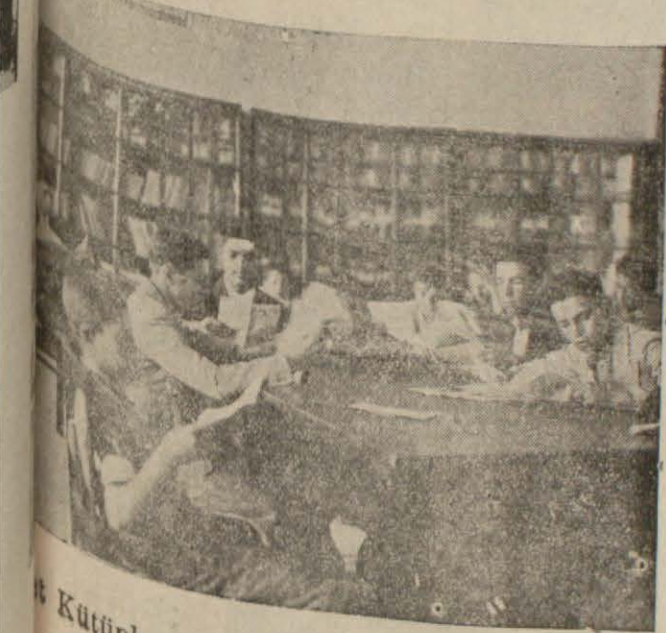
Cizrede açılan cadde ve yeni yapılar

Halkevinin iç kısmı

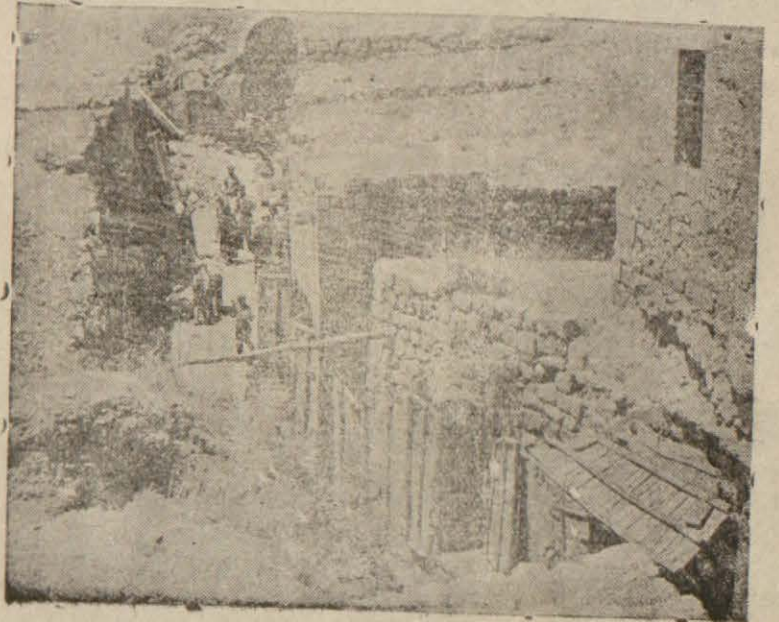

Mardinden
bir görünüş

Kütüphane ve Halkevi okuma odası

Mardin'in
eski bir
caddesi

Mardinde Gençlik ve Spor

«Gençler, cesaretinizi takviye ve idame eden sizsiniz, siz almakta olduğunuz terbiye ve irfan ile insanlık meziyetinin, Vatan muhabbetinin, fikir hürriyetinin, en kıymetli timsali olacaksınız.

ATATÜRK

Dünya Spor Tarihi de Türklerle başlamıştır

Tarih gibi Spor tarihi de Türklerle başlamış, Türklerle ilerlemiş ve tekâmül etmiştir. Spor tarihlerini: Olimpiyadları tanıtan, spor beşiği olarak gösterilen Atınada, bunlardan önce Mısırlılar da, daha evvel Hindliler de kendilerine göre İdman şenliklerinden bahs edilirken hepsinin üstünde ve evvelinde Türkler görülür.

Bu bir hakikattir. Bu hakikatın delilleri dün olduğu gibi, bu gün de elimizde ve nihayet benliğimizde mevcuttur. Eskiden «İdman» şimdi de «Spor» diye tanımlan beden terbiyesi esaslarının düşünülmeleriyle ta o zamanlar Türkler tarafından tatbik edilmesi ve bunların hayatı bir gayeye bağlanması gerçekten dikkate değerdir.

Bu gün sporu yurd müdafasına dayamak isteyen esash düşünceleri çok eski çağlarda Türkler tatbik etmişler ve verimli neticeler almışlardır.

Türklerin ta o zamanlarda sporu bedenle beraber ruh açıklığı için bir vasıta tanımları, beden güzelliği ve beden kuvveti ile beraber ahlak güzelliğini aramaları ve bunu en kutsal bir gaye edinmeleri bu günkü spor davasının aşımı teşkil eder.

eder.

Türk sporculuğu, Türk tarihi kadar eski ve şerefli. Bu hakikatı karada ve denizde kazanılan sayısız Türk zaferleri bile ispat etmiştir.

Büyük Şefin (Gülbüz ve yavuz evladlar isterim) hitabesile başlayan yol gösteriliği altında gittikçe kuvvetlenen, inkişaf eden Türk sporu, on beşinci Cumhuriyet yılında çıkarılan bir kanunla daha esash bir surette ulusal mal edilmiştir.

Mardinde ilk spor hareketi

Mardinde ilk spor hareketi 925 de başlamış Altın Mızrak namile bir yuva kurulmuştu. Bu yuvanın meşğul olduğu spor futbol idi. 926-927 yıllarında Türkocağı tarafından Işık İdman yurdu adı altında bir az daha geniş çalışan bir kulüb kurulmuş birde muallimler birliği futbol takımı meydana gelmişti. Bu karşılıklı toplu çalışma gençler arasında rakabet uyandırmış ve daha çok çalışmak hevesi kendini göstermiştir.

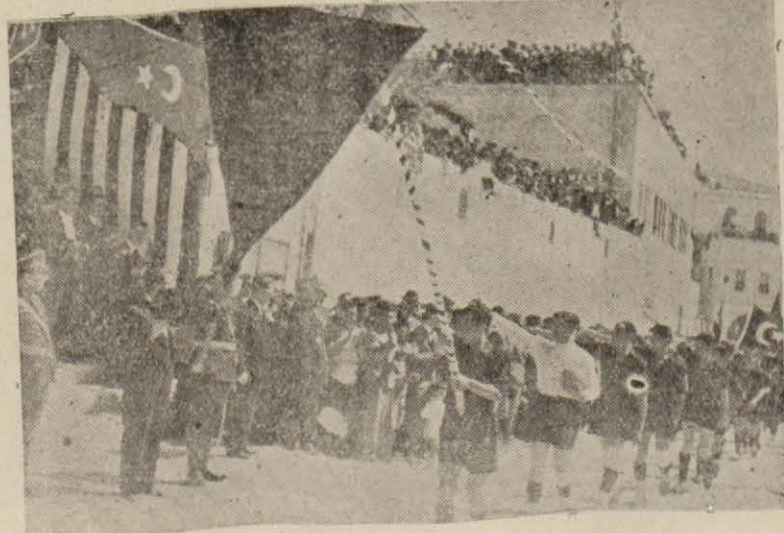
Spor Kongresi

Mardinde ilk defa 929 yılı şubatının 15 nde vali Bay Tefik Hadinin teşvikile Türkocağında bir

İlimiz spor bölgesi başkanı sayın Valimiz Ömer Cevat Ömen

spor kongresi toplanmış ve bu kongreye memleketin dokuz öğretmen ve bütün genç münevverlerinden mürekkep olmak üzere 50 den fazla aza bu millî varlığın kalkınmasına çalışmayı sözleşmiş ve tetbikata geçilmiş ve bu hareketler gençliği ve halkı spora karşı günden güne artan bir alâka uyandırmaya vesile olmuştur.

Sporcularımız geçid resminde

930 yılında futbol çalışmalarını devam ettirmekle beraber Beyzboğa da merak uyandırmış bu yıl kulüb Cumhuriyet hükümetinin para yardımına da mazhar olan spor malzemesini temine muvaffak olmuştur.

931 yılında spor kaynakları daha sıklaştırmış, suvari fırkası, syyar jandarma Türkocağı idman yurdu, ve altın mızrak adıyla dört futbol takımı faaliyete geçmiş, askeri makamların himmetiyle

Gençler Birliği

31/5/932 de Ulus Sesi sahibi Siret Bayar, dış hekimi Hilmi Kiymaz, yatı okulu başöğretmeni Siretin teşebbüsü ile gençler birliği adı ile yeni bir kulüb kurulmuş vali Bay Rifat Talatın başkanlığı altında ve vilâyet makamında varolan toplantıda

Hilmi Kiymaz, umumî kâtipliğe Cemil Alkan, azatlığa seçilmiş ve bu suretle Mardinde ilk resmî kulübün faaliyeti bu yıl başlamıştır. Kulüb 40 azasile birlikte Türkiye idman cemiyetleri ittifakınca da tescil ettirilmiş ve Diyarbakır bölgesine bağlan-

Mardin Türk Gücü Spor takımı

fahri başkanlığa vali Rifat Talat Öncel, başkanlığa öğretmen Siret umumî kâtipliğe gazeteci Siret mesul murahhaslığa dış hekimi

miştir. 20/10/933 de yapılmış umumî bir kongrede Türk Gücü adı ile yenden bir kulüb tesisi kurulmuş ve faaliyetleri te geçilmiştir.

934 te Hükümetin yaptığı yardımlarla sahaları yeri olarak tesbit edilmiş meydan başında (1000 metrekare) 80 lira masrafla 80 metre uzunluğunda bir hafriyat yapılmış ve bu yıl mevsim sabakalar burada yapılmaya başlanmıştır.

Kulüb 9/8/934 Halkevi Bando ile kızlara seyahata çıkarmış Cumhuriyet Hükümetinin Spora gösterdiği ilhamla halka canlı bir örnek göstermiştir. Bu müessesetle Midyatta bir

Sonu 20 inci sayfa

Mardin Bisikletçileri

Sporcularımız geçid resminde

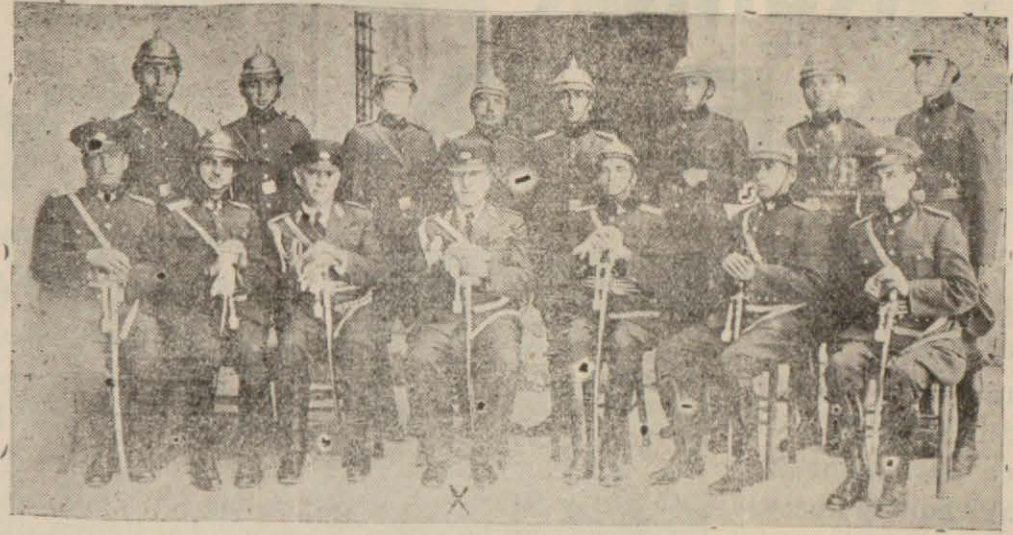
Mardin huzur ve sükûna Cumhuriyette kavuştu

İlimiz Jandarması 15 yılda büyük işler başardı

Yurdun huzur ve sükûnetini, esayışın teminini üzerine almış olan Cumhuriyet Jandarması; uyanık halka kendisini sevdiren ve onun takdirini kazanan muvaffak o-

selir.

Mardin Jandarmasının bilhase son yıllar içindeki muvaffakiyetlerini artıran hiç şüphesiz ki onun başındaki iyi görüşlü ve düşünlü kumandanının disiplin ve gayretidir.

Şehrimiz Zabıtasından bir grub (işaretli Emniyet Direktörü Nurettin Keskinboradır)

İlimiz Jandarmakomutanı
Nazmi Sungar

lan bir varlıktır. Kuvvetli disiplini, talim ve terbiyesi, sağlam bünyesi ve kafası Türk milletinin en azimkân ve fedakâr bir evladıdır.

Nerede bir imdat ve ilâh sesi duyulmuşsa, yağmur, çamur, kar ve buğuk dinlemeyerek en önce koşan, karanlık gecelerde dağ başında katiller, caniler ve şaşırtıcı uğraşan Cumhuriyet Jandarması, yurtdaşın mal ve hürriyetini muhafaza etmiş silâhile değil, cesareti ve kafasıyla çalışır.

Vilâyetimizde şekâyetin izalesi, intizam esayışın temini hususunda Cumhuriyet Jandarmasının 15 yılda başardığı muvaffakiyet inkilâp tarihinde başlı başına hadise olarak kaydedilmeğe layıktır. Memleketin dahili huzurundaki en faal kuvvetin kudreti, intizamı ve muvaffakiyeti her zaman başındaki askerlerin gayreti ve disiplini ile artar ve yük-

Ziraat Bankamız

Mardinde iktisadî ve ticarî hayatının inkişafına ilimiz Ziraat bankası çok hizmet etmiş, çiftçilerimize muhtelif şekillerde kredi açmak suretiyle bu yardımları yapmıştır. Bu yardımlar son yılda daha çok hızla artırılmıştır.

Mahallî piyasedeki taccırların krediye olan ihtiyaçlarını karşılayan, ihracat eşyamızın sürümünü için bu işle uğraşan firmalara muhsulları nükabilinde avas vermek ve harice sevkolunan eşyaların bedelini ödemek suretiyle kredi temin eden Ziraat bankamız aynı zamanda ecnebi parasını havi çeklerin tahsil ve iştirasına tevessüt etmekte, dahil ve harice havale muamelesi de dahil olmak üzere zırraî ve ticarî muamelelerle diğer bütün bankacılık işlerini yapmaktadır.

Bankanın genç ve çalışkan memuru Rasımın gayretiyle bilhase son Cumhuriyet yıllarında ta-

sarruf işlerine, halk ve çocuklar arasında tasarruf fikrinin oyanmasına büyük bir önemle çalışan ziraat bankamız vadeli vadesiz tasarruf ve kumbara hesapları açmış, bunlara faiz ve ikramiyeler vererek bir kaç yıl içinde tasarruf hesaplarını eskiselerden bir kaç misline çıkarmıştır.

Ziraat Bankası Memuru
Rasım Uras

Banka tüccarlara kefalet mektûbı vermek suretiyle memlekette iş hacminin genişlemesinde büyük bir rol oynamıştır.

Kızılay ve Çocuk Esirgeme Kurumu çalışmaları

[Baş tarafı 10 nci sayfada] muştur.

937 de yapılan Kızılay haftasında kurum'a 400 âza kaydedilmiş kızılıya tahsis edilen bayram günlerinde ve hafta zarfında büyük faaliyetler göstermiştir.

Çocuk esirgeme kurumu 927 938 yılında özlü işler başarmıştır. — Memleketteki fakir, öksüz yavrulara ilk okullarda 12 yaştan aşağı kim-sesiz (564) çocuğa geyecek

için (1425) lira para sarf edilmiş, fakir yavrulara ayakkabı yaptırılmıştır. Ve 35 fakir çocuk için de iç çamaşırlar ve saire alınmıştır.

Ortaokulumuzun verimli çalışmaları

—11 inci sayfeden mabat— şelerinden biri de Laboratuvarıdır. Boş zamanlarını laboratuvarında çalışmakla geçiren arkadaşımızın gayretile bakanlığın gönderdiği kızbık eşyayı Talebeye iş ve teknik zevkini aşılacaktır.

Yurdun her köşesinde olduğu gibi her yıl bir parça daha artan bilgi ve teknik sevgisi okulumuzu sarmağa başlamıştır.

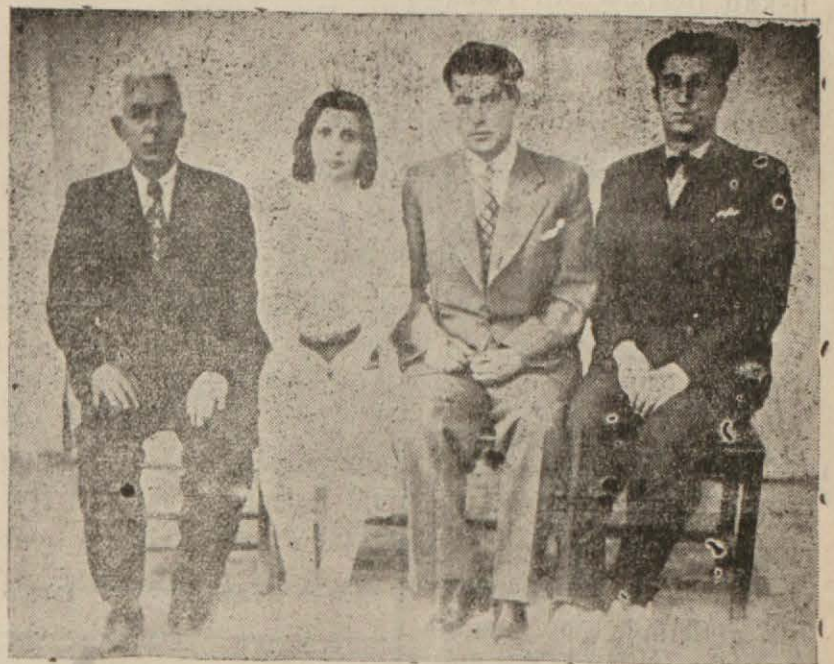
Talebeyi tutumlu olmağa yerli malı kullanmağa ve müşterek çalışmanın önemli faydalarını aşılamağa çalışan okul

kooperatifi daimî bir faaliyet içindedir.

Bu kooperatifin küçük temettuler ve teberrulerle okulumuzun fakir talebesine yardımlar yapan fakir talebeye yardım kolu başkanı Şerif Timinci faaliyetini gittikçe arttırmaktadır.

önemli işlerimizden biride okulda milli teşekküllere karşı sevgi ve saygı oyandmaktadır, Bu maksatla riyaaziye öğretmeni Mahmut Dinçerin başkanlığı altında bir tayyare

—Sonu 23 nci sayfada—

Şehrimiz Kızılay Kurumu idare hey'eti

Atlı Jandarmaları
nuzdan
bir küt'a

Kumuk Türklerinin yeşil yurdu

D E R İ K

Yem yeşil Zeytin ağaçları içinde Mardin gibi bir dağın eteğine yaslanmış olan Derik, İlimizin eski bir İlçesidir. Milâd-dan önce Kumuklar zamanındaki adı İşi liberya idi.

Sönmüş bir yanar dağın kuzeyinde genişçe bir vadinin içerisinde bulunan Derik Mardini andırır. 60 — 65 derecelik bir sırtın meyline yaslanmıştır.

Halkının çoğu çiftçilik ve Zeytincilikle geçinen ve önündeki ovanın zeytin ağaçlarıyla süslü olan Derik te bir zeytin yağı fabrikasile, masaralar vardır. Burada zeytin sabunu yapılır.

Kasabanın mevki itibarile ilerlemeye istidadi azsa da, Cümhuriyet hükümetinin yapıcılık kudreti tabiatın zorluğu ile mücadele etmekte ve üstün gelmektedir.

Belediyenin İmar İşleri

Derikte Belediyenin İmar işleri değerli ve çalışan İlçebay Ali Denktaşın geceli gündüzlü mesaisile günden güne ilerlemekte ve memlekete eserler armağan etmektedir.

936 ve 937 yıllarında hızlanan imar faaliyetile eski hükümet binası bütün daireleri içine alabilecek bir hale konmuş, şehrin bir çok sokakları, çarşı yolları yaptırılmış, kaldırımlar inşa edilmiş, fennî bir mezbaha vücudunda getirilmiş ve memleket halkının en çok ihtiyacını karşılayan Ceviz pınarının suyu demir borularla akıdılmıştır.

Kasabanın doğusunda bulunan küçük pınar namı alan su da biri menbaı yakınında diğeri kasabanın ortasında olmak üzere demir borularla şehre akıdılmış eski dispenser binası olup Halkevi vazifesini görmek üzere yeniden inşa edilen bi-

Derik Kaymakamı
Ali Denktaş

naya da borular vasitasile bu sudan verilmiştir.

Kasabanın en mühim ihtiyaçlarından olan asrî bir hamam, fırın ve yeni bir Halkevi binasının yapılmasına da çalışılmaktadır.

Köy kalkınması ve köy yolları

Dağlık ve küçük olan birbirine yakın bulunan köyler bir araya yerleştirilmek suretile köy birlik mntakaları vücuda getirilmiş ve bu suretle köy kanununun temnii tatbikine başlanmıştır.

Köy yollarının inşasına 937 yılında daha çok hız verilmiş yapılmayan yolların da bu yıl ikmaline devam edilmiştir.

Merkez mntakasile Meşkinan mntakasinda mühim olan ana yolun köy kanununa tevfi kan köylüye yaptırılmış, bu mntakalarda da otomobil müruruna müsaid 100 kilometreden ziyade yol meydana getirilmiştir.

Ekonomik Durum :

Derik İlçesinin başlıca mahsulları : Hububat, zeytin, zeytin yağı, sadeyağ, yün, mazi, ceviz, badem gibi mahsullardır. Bu mahsullar 937 - 938 yıllarında diğer yıllara nisbetle daha iyi bulunmuştur. Bu mahsullar mahallin ihtiyaçlarını teminden başka, Mardin, Diyarbakır, Urfa vilâyetlerine ihraç edilmektedir.

Zeytincilikle tanınmış olan Derikte senede 120 bin kilo zeytin yağı elde edilmekte, siparişten fazlası civar vilâyet ve kazalara sevk edilmektedir. Bundan başka her yıl ilçe merkezinden ve köylerinden harice 400 bin

Mişkinan Kamunbayı
RAŞİT GÜNEŞ

kilo buğday, 45 bin kilo nohud, 30 bin kilo sade yağ ve 20 bin kilo yapığı ihraç olunmaktadır.

Kızılay, Çocuk Esirgeme, Hava Kurumları Faaliyetleri :

Kazanın Kızılay ve Hava kurumları faaliyetleri de gittikçe inkişaf etmektedir. Çocuk esirgeme kurumu bu yıl yirmi fakir çocuğu gidirmiş ve 25 çocuğun da geydiril-

Atatürk kızı kahraman Tayyarecimiz Bayan Gökçen Türk Hava Kurumunda meşgul olurken.

Onbeş yıl

—2 inci sayfeden mabat—

tedir. Köylüye açılan okul köylünün kültür seviyesinde dünle ölçülemeyecek kadar ilerlemiştir. Köyde okuyup yazma çağını geçirenler okuldan hiç farkı olmayan kışlalarda bu noksanları tamamlar ve köyüne hakikaten sıhhatli, güler yüzlü, kafası olgun ve dolgun olarak döner.

Köyün ekonomik işlerine de büyük önem verilmiştir. Deli sular yüzünden hasara uğrayan tarla cetvellerle muntazam bir halde sulanmış susuz yerlerde barajlar yapılmış kuyular açılmıştır. Akıntısız ve pis su birikintilerinin köyün sıhhatinde yaptığı tesirler

mesi için teşebbüste bulunmuştur.

Hava kurumunun varidatı da geçen yıllara nisbetle artmağa başlamıştır.

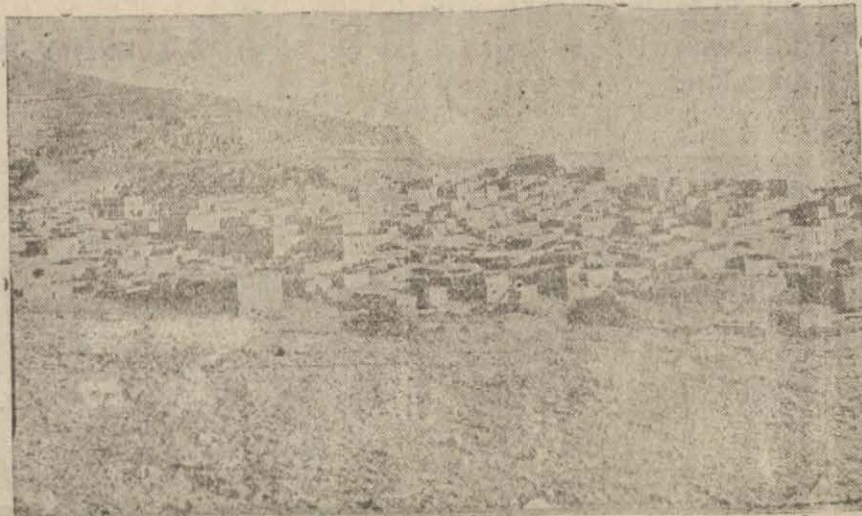
sıfıra indirilmiş, baki kurutulmuş, sıtmanın kü kesilmiştir.

Köylü ve şehirli halka ağacın memleket bahayetmez bir serveti olduğu anlatılmış, orman nunu ile ağaç kurtarıcı yurd böylece yaşama bir yer olmak evsâz kazanmış, sıhhatli ve refaha eren millet sayısı birden iki artmıştır.

Söylemek istedik min binde birini sütunlara sıkıştırmak kânsızlığı karşısında Zaten 15 yılın ne olduğunu onbeş beri anlamayan Türkiye Cümhuriyetinin yarattığı dost ve düşman ketlerde bile büyük sirler yapmış, devamlı hayranlık yandırmış, Türkün yurdunda durmadık işması, sulhun önemli roller dünya milletleri nin yaptığı yarattı diseler karşısında şırcasına ona ni uzatmışlardır ve cihanda sulhun sanlığın tesisine Türke bi geniş ları veren o şefi KEMAL ATA tür.

Türk onun yürümekten zevk ve heyecan

Ziya Kalkın

Derikten
umumî bir
görünüş

Sümer ve Etiler diyarı CİZREDE

Uray, Halkevi, yol çalışmaları ve köy

KALKINMASI

Kaymakam
Baki Başaran

cumhuriyet meydanı vücu-
de getirilmiş, 150 metre ge-
nişliğinde bir çocuk bah-
çesi, bir spor sahası ya-
pılmış, bir halkevi binası ve
belediye bahçesi ve içün-
de bir konferas ve müsä-
mere salonu vücuda getir-
miştir. Degerli ve çalışkan
İlçebay B. Baki Başara-
nın gayretiyle eski dük-
kanlar yerine son sistem
dükkanlar ve dicie nehri
kıyısında bir pilaj ve ga-
zino yaptırılmış ve daha
bir çok bu dar sütünları-
mıza sığdıramıyacağımız
işler başarılmıştır.

İktisadî ve Ticarî durum
Cizrenin İktisadî ve
Ticarî durumu mütem bir
mekki işğal etmekte, is-
tihsal olunan mevaddı

iptidaiye memleket da-
hiline ve hudud bulun-
ması münasebetile Irak
Hükûmetine ihraç edil-
mektedir.

İstihsal ve İhracat
maddelerinin başlıcalarını
Yün, Sade Yağ, Deri,
Mazı, Bal, Nohud, Pirinç
kereste ağaçları ve saire
teşkil etmektedir.

İhraç maddelerinden
bir sene içinde takriben
150 bin lira kadar bir para
temin olunmaktadır.

Kazanın bir kaç kö-
yünde şal, kilim doku-
masına mahsus el tez-
gâhları vardır.

Spor Çalışmaları

Cizrede bu yıl Müsec-
cel Cizre Spor kulübü
adile bir kulüb teşekkül
etmiş ve faaliyete geç-
miştir. Futbol, Basketbol
ve Voleybol oyunları Dic-
le nehri üzerinde yüzme
müsabakaları yapılmak-
tadır.

Yol faaliyeti, "sağlık işleri ve köy kalkınması

Cizre — İdil — Mardin
yolunun tasviyei tûrabi-
yesi yapılmış, kasaba ci-
varındaki bataklıklar ku-
rutulmuş, Dicie nehri üze-
rindeki yıkılmış olan eski
deşt köprüsü üzerinde
bir körü yapılmıştır.

Cizreden Nusaybine
kadar olan kaza otomo-
bil yolu ve köylerden Na-
hiye merkezine köy yol-

HALKEVİ çalışmaları

Cizrede Atatürk anıtı

938 Şubatta açılan
Cizre Halkevi Kitabsaray,
Gösterid, Spor ve sosyal
yardım şubelerine ayrıl-
mış, az zaman içinde aza
adedi beş yüz kişiyi bul-
muştur.

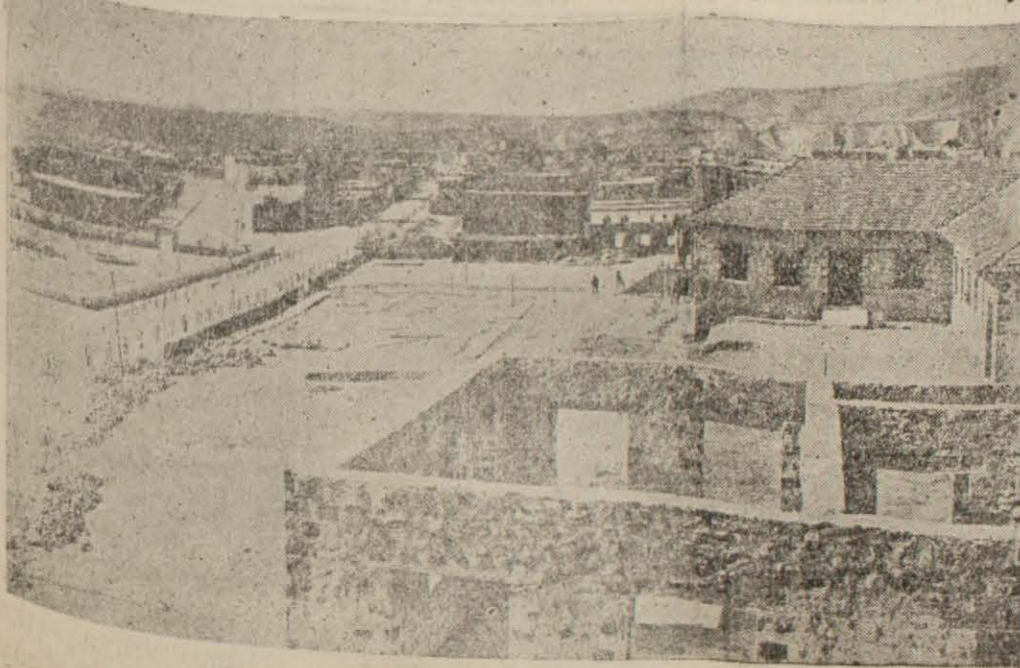
Halkevi okuma salo-
nunda celb olunan eser
ve mecmualar Halkın is-
tifadesine arz edilmiş, Spor
şubesi, Cizre Spor kulübü
ile teşriki mesai ederek
memlekette Spor arzu
ve heveslerini arttırmaya
çalışılmıştır.

En az ayda bir defa
müsamere tertib eden gös-
terid kolu da verdiği mü-
samerelele halkı irşada
çabalamıştır.

Halkevinde Zehirli gaz-
lar, hastalıklar, cemiyet
hayatı, köylülerin kalkın-
ması hakkında konfrans-
lar verilmiş, sık sık top-
lantılar yapılarak ilmi
müsahabeler yapılmış ve
Radyo neşriyatı halka
dinletilmiştir.

Cizre Plajı

Cizrede açılan yeni caddeler

Cizre futbol takımı

Büyük bir Türk medeniyetinin beşiği KIZILTEPE

Cumhuriyetin güzelleştirdiği bu sevimli ilçemizde
Kültürel durum, Uray çalışmaları ve Kurumlar...

Kızıltepe Tarihine Bakış

Kızıltepe: Mardine 30 kilometre uzaklıkta 8 yaşında bir ilçe merkezidir. Kızıltepe eskiden büyük bir kasabaymış. Muntazam furunları, cam ve boncuk imalâthanesi, üç dört sıra çarşısı varmış. İlk adını bilmiyoruz. Fakat eski tarihler buraya Dikranopol, sonraları Di-neyser demiştir.

Komuklar, Madiler, Sumerler, Oğuzlar, Selçuklar buraya da gelmişlerdir.

Muhtelif istikametlerden uğradığı istilâlarda iki defa yakılmıştır. Bu gün toprak altını bir metre kazarsanız bir kül tabakası, bir metre daha kazarsanız ikinci bir kül tabakasıyla karşılaşsınız. Birinci defa kimin yakıldığı belli değilse de ikinci defa Türk imparatoru Hulâgû burada kendisine karşı koyan Ermenileri ezmek için yakmıştır.

Kızıltepe Artık oğulları zamanında büyük bir kıymet kazanmış, Mardine Güneyden gelecek düşmanları karşılamak üzere burada yıllarca ordular beslemiştir. Bu düşmanları ta uzaklardan görebilmek için yapılan 24 metre yüksekliğinde gözetleme kulesi halâ göğe başını dayamış, memleketin Türklüğünü herkese haykırıyor. Zirgân çayı üzerinde yapılan 30 metre boyundaki köprü gene bu devletin eseridir.

Artık oğulları halkın namaz ihtiyacını ve memleketi süslemeyi düşünerek buraya Artık mimarisini temsil edecek muazzam bir cami yaptırmışlardır. Caminin üzerinde Arapça şu yazılar vardı, fakat eski eserlerin kıymeti bilinmediği za-

manlarda bu yazılar taşlarıyla yok edilmiştir:

(Haza ma tatavvaa bi imami ma enseeu ebul-melik Sait Hüsamettin Artiki Arslan rahmetullahi.

Elabdül fakir ilâ rahmetullahi ebülfetih Artiki Brslan bini İlgazi ilâ bini Timürtaş bini İlgazi Artiki tekabbelullahi minhü.

Ve fi zalike: Muharrem sene 601 Hicri)

Caminin yanında büyük bir medrese vardı. Bu medresede Artık medeniyetinde yazıldığı gibi medrese ilimleriyle riyaziye, tabiiye, tarih gibi dersler de okutulurdu. Bundan 40—50 yıl önce medrese yıkılmış, şimdi yerinde moloz taş yığınları, temellerinde duvar iskeleleri solumaktadır. Geçen yıl yıkılma kertesine gelmiş olan eşsiz mihrabı Kültür direktörümüz B. H. Çınır yaptığı yardımlarla arkasında onarttırılan üç bürçe yıkılmaktan kurtarılmıştır. Tabii hadiselerden az çok örselenmemesi içinde mihrabın önünde bir duvar çekilmiştir.

Camiin üzerindeki nakış, yazılarla başbaşa bir müze parçası, yapışın-

Kızıltepe Kaymakamı
Kâmuran Tugay

Ekonomik Durum :

Kızıltepe, Mardin - Derik yolu üzerinde işlek, yaz kış vesaitin işlediği bir kasabadır. Daha 5-6 yıl önce ihtiyaçların temin edilmediği bir yerken bu gün gittikçe kalabalıklaşan kasabada 4 berber, 2 aşçı, 2 kebapçı, 10 bakkal, 3 marangoz, 3 kunduracı, 1 kalaycı, 4 kasap, 2 sebze, 1 demirci, diğkânlarıyla 1 furun, 4 manifatura ticarethanesi, 8 resmî daire, beş sınıflı 1 okulu, 1 hava kurumu binası, 1200 nüfuslu, 200 evli, 3 mahalleli küçük bir kasaba haline geldi.

Ucuzluk ve geçimi kolay olduğundan her yıl Mardinden, yakın köylerden buraya bir çok aile geliyor. Bu aileler kasaba plânını bozmamak şartıyla daki ihtişamla Türklüğü temsil etmektedir.

hemen 100-150 liraya kerpiçten bir ev yapıyorlar.

Kızıltepenin dışarıya en çok sattığı yağ, yün, buğday, kasaplık koyun, arpa, darıdır. Yılda Kızıltepe dışına 2000 ton arpa, 3200 ton buğday, 120 ton darı, 180 ton yün, 170 ton yağ, 30 ton tütün, 10,000 baş kasaplık koyun çıkar.

Kızıltepede gittikçe artan bir su ihtiyacı vardır. Zirgân çayı ile Kızıltepe, Çağcağ çayı ile Mardinin önüne serilen ova sulanabilir. Devletin yakın zamanda bu işi de ele alacağını umuyoruz.

Kültürel Durum :

Kızıltepe ilçesinin dört okulu vardır. İlçe merkezindeki okul 5 sınıflı, 7 odalı, 3 öğretmenlidir. Kültür direktörlüğünün verdiği 1700 lirayla bu okulun yapılamıyacağını anlayan halk taşına, kirecine, ağacına yardım ede-

rek 937 yılında bu okul yaptırıldı. Meclis

Kültür İşyari
Zeki Teoman

tahsil kanunu tatbik lerek 937-638 ders da talebe sayısı iki line çıkarıldı. Bu yıl kez okulunda 120 talebe iki öğretmenli, üç Gurs okulunda 108 talebe bir öğretmenli, iki Salâh okulunda 45 talebe okudu. Salâh 937 yılında köylü tar-

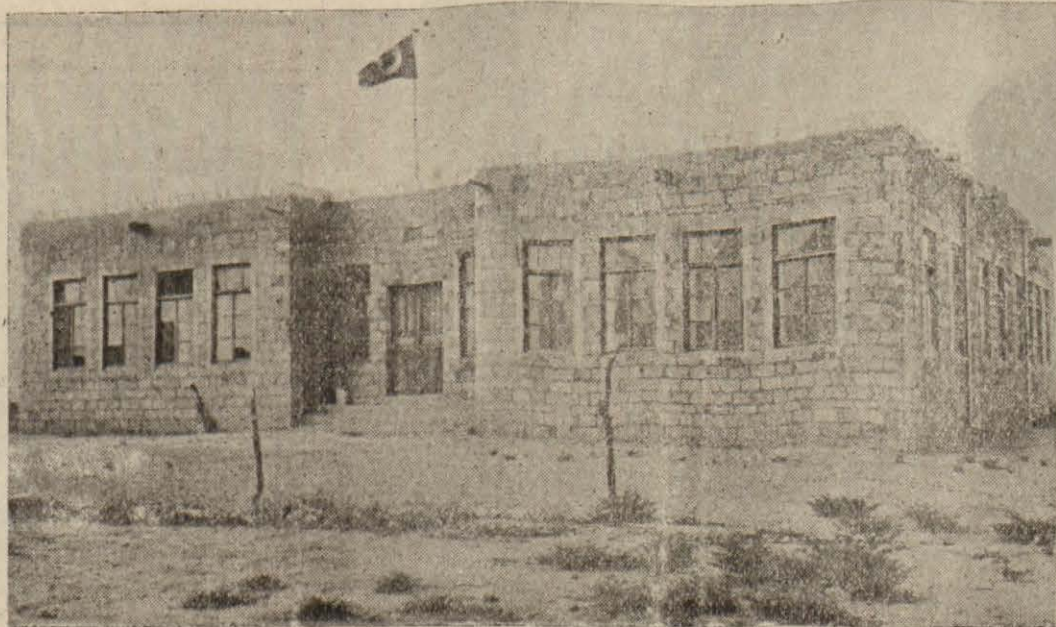

Kızıltepe öğrencileri bir temsil'de

dan yaptırılmıştır. 938 Yılında bir öğretmenli ve 60 talebe okumak Her köyde açılması ettiğimiz okullar köylerde de açılacak bunların Eğitimi edilmeleri köy sında daha elverişli caktır.

Uray Çalışmaları

Bu yıla kadar 300 liri 300 lirayı günden hiç bir iş miyordu. Bu 1000 liraya —Sonu 21 inci

Kızıltepede 14 üncü Cumhuriyet yılında yaptırılan ilk okul binası

Cumhuriyetin yapıcılık enerjisiyle yeni bir Hayata kavuşan MIDYAT

MİDYAT, çok eski bir Türk şehridir. İsa doğuşundan 800 yıl ve daha önce Komuk ilinde "Matiyane," adile anılmakta idi. Ona bu adın Komuklardan önce bu çevrede hüküm süren Mitani Türklerinden kaldığı muhakkaktır.

Komuk Türkleri yukarı Elcezirede asırlarca hüküm sürdükleri, kend'ler ve köyler kurdukları çağda Sumer ve Etilerin kurmuş oldukları Madin gibi Derik, Savur, Nusaybin Midyat kend'lerimizi de yeniden imar etmişler, o çağın en müstahkem ve ticaretgâh birer şehri haline koymuşlardı.

Bu büyük Türk ili içinde de havasının güzelliği, mevkîinin sarplığı ve bal-kınin gürbüz ve savaş-çılığı ile ün almış olan Midyat dağlarında en güçlü Asur orduları Komuk Türklerinin ve Midyatlıların önünde çil yavrusu gibi dağılmışlardı.

Yer yüzünde ilk defa cam madeni Midyatta bulunmuş ve ilk cam burada imal edilmiştir.

Zamanın bir çok tahribatına maruz kalan ve Osman oğullarının ihmal-kârlığıyla günden güne millî varlığını yitiren Midyat, on beş Cumhuriyet yılı içinde, her yıl yeni bir varlığa kavuşmuş, büyüme ve güzelleşmeye başlamıştır. Bilhassa son Cumhuriyet yıllarında değerli İlçebay Akif Rahmi

Midyat Kaymakamı

Akif Rahmi Kocamanoglu

Kocamanoglu'nun yüksek başarıları ile Midyat Cumhuriyetinin inşa ve umran kuvvetinden daha çok feyiz almaya başlamıştır.

Türk Dilini Yayma Cemiyeti

Midyat ve İstilde 12 Temmuz 934 te bir Türk dili yayma cemiyeti kurulmuştur. Cemiyet muhtelif tesirler al-

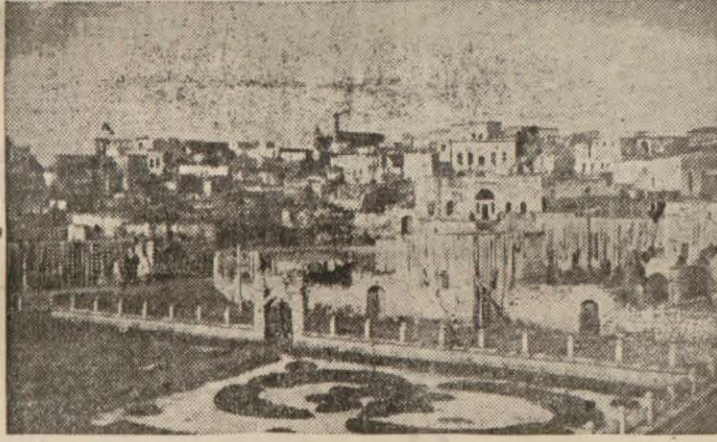
Midyat Kültür İşyari Tevfik Ural

ında bazı vatandaşlarca ihmal edilmiş olan Aana Dilin ve Türk musikisinin yayılması ve kökleşmesine çalışmış ve çok muvaffak olmuştur.

Belediye çalışmaları

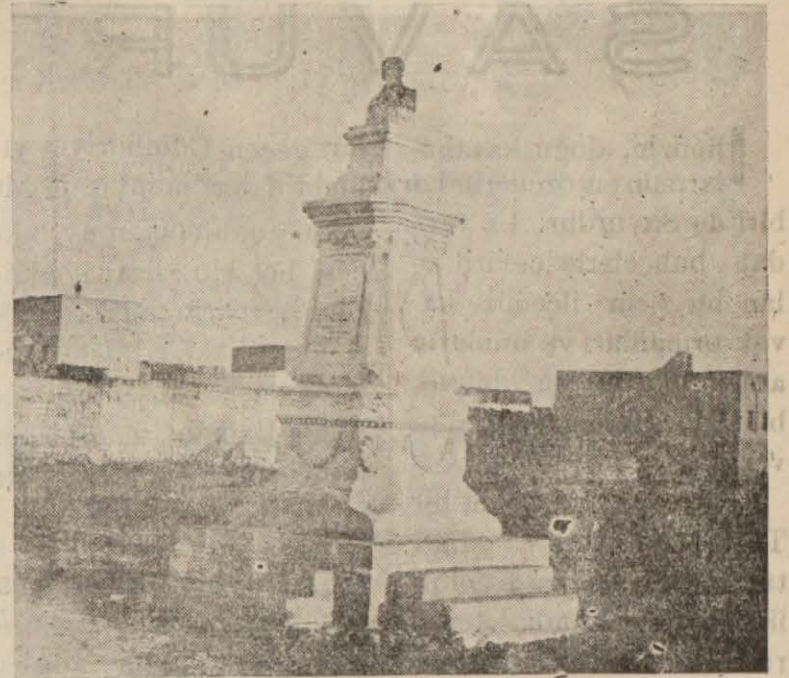
Midyat Belediyesi bilhassa son iki yıl içinde büyük işler başarmıştır: Asrî bir Belediye binası ve Belediye parkı yaptırılarak ağaçlandırılmış, şehir içindeki cadde ve sokaklar ve Cumhuriyet meydanı genişletilmiş, bir şehidler abidesi kurulmuş, hükümet konağının önündeki göl genişletilerek şehir hayvanlarının su ihtiyacını giderecek bir hale konulmuş ve Cumhuriyet meydanına Büyük Şefin bir Büstü dikilmiş ve daha bir çok işler başarılmıştır.

Yeni Belediye Binası

Midyattan bir görünüş

İlk önce yalnız Dil işi üzerinde çalışan cemiyetin, çalışkan İlçebayı Akif Rahmi Kocamanoglu tarafından nizamnamesi islâh ettirilerek Türk musikisi ve kültürü üzerinde daha esaslı bir surette faaliyete geçilmesi temin olunmuştur. Başta kültür işyari Tevfik Ural ve öğretmen arkadaşlarının gayret ve teşvikleriyle ulusal ülküye doğru mümkün olan yürüyüşle ilerleyen bu cemiyet yakında Midyatta kurulmasına çalışılmakta bulunan Halkevinin, yardımcı mahiyetindedir.

Midyat'ta Atatürk anıtı

salonunda haftanın bir kaç gecesinde yapılan aile toplantıları Midyatın medenî ve âmme hayatının inkişafında büyük rol oynamış, Belediyenin getirmiş olduğu Radyo ile halkın musikî ve günü gününe cihan haberlerini

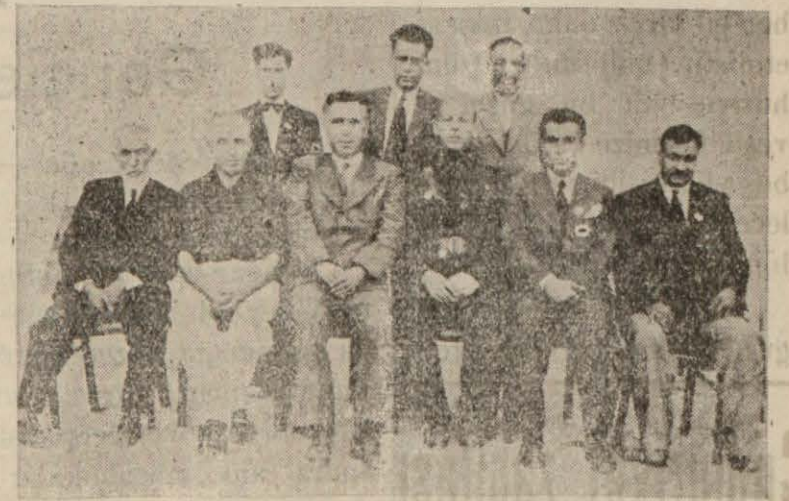
duyma ihtiyaçları temin edilmiştir.

Kızılay, Hava ve Çocuk Esirgeme Kurumları

Midyat Kızılay Kurumu mahallî hükümet âmirinin hizmet ve gayretiyle günden güne inkişaf etmektedir.

Türk Hava kurumunun faaliyeti de 936-yılından beri daha çok ve cidden takdire lâyık bir surette ilerlemiştir. 937 de yardımcı üye mikdarı 3090 iken bu yıl 4000 i bulmuştur. Kurumun geçen yıl varidatı 12,494 lirayı geçmiştir. İlçe bay Akif Kocamanoglu'na kurum işlerinde gösterdiği faaliyetten dolayı umumî mekezen bir takdirname gönderilmiştir.

937 yılında 30 fakir çocuğu giydiren çocuk esirgeme kurumu faaliyeti de gittikçe inkişaf etmektedir.

Midyat Hava kurumu heyeti

SPOR :

Midyat'ta Cumhuriyetle başlayan Spor hayatı günden güne inkişaf etmektedir. Geçen yıl kurulan Akidman cemiyeti halkı ve gençleri her türlü spor hareket ve faaliyetlerle yakından alâkalandırmağa çalışmaktadır. Kulüb atıcılık, avcılık, ve binicilik gibi önemli spor hareketleriyle uğraşmaktadır.

Köy Kalkınması

937 Yılı başından beri 9 köyünde köy kanununu tatbika muvaffak olan Midyatta köy kalkınmasına çok ehemmiyet ve-

rılmıştır. İki sene zarfında mevcut köylerin yüzde doksanına otomobillerin işlemesine musaid yollar yaptırılmış, Kindirip ve Epsi köylerinde iki okul binası inşa edilmiştir.

Yol, İktisadî ve Ziraat durum

İlçenin iktisadî durumu Cumhuriyet yıllarında çok iyileşmiştir. 70 binden fazla nüfuslu bir İlçe merkezi olan Midyat İlçesi, Midyat—Estel adın—Sonu 23 üneü sayfede—

Midyat Akın İdman Yurdu spor takımı

İlimizin şirin ve güzel ilçeleri SAVUR GERCÜŞTE

İlimizin, doğu kasabalarımın en özellerinden biri de Savurdur. Üç yandan bahçelerle çevirili olan bu şirin ilçemize kavak ormanları ve bunların arasından geçen büyük bir su Savura güzellik verir.

Çok eski ve tarihî bir Türk şehri olan ve milattan nice yıl önce Kumuk ilinde "Şura," adıyla maruf olan Savur bir de meyvesile tanınan bir kasabadır. Bilhassa İncaz namı verilen siyah eriğinin her tarafta şöhreti vardır.

İlmi geçen Cumhuriyet yılında daha muntazam bir şekle konulmuş, uray butçesi beş bin liraya çıkarılmış, şehrin ana caddesi ve sokakları genişletilerek taşla döşenmiş, asrî bir Hamam, muntazam bir Gazino ve fennî bir mezbeha inşa edilmiştir.

Savurda böyle daha çok hızlanan köy kalkınması, Kültür, Bayındırlık hareketleri sevimli ilçemizi günden güne güzelleştirmeğe imdenî bayat ve Varlıklara kavuşturmaktadır.

Kalkınma hareketleri

Gercüş ilimizin yeni ve Cumhuriyet devrinde kurulan, bağlı bahçeli sulu bir ilçesidir. Gercüş bir kaç yıl önceye kadar Midyata bağlı bir köy iken bugün Cumhuriyet hükûmetinin inşa ve imar kudretiyle günden güne güzelleşen ve büyüyen bir şehir olmuştur.

Bu ilçemizde de kısa bir çağda büyük işler başarılmıştır.

Gercüş Kaymakamı
Arif Dayanç

Belediye işleri;

937 yılında Belediye ce 563 metre murabba bir saha üzerinde bir pazar yeri ve halkın ihtiyacını karşılayan umumî bir çamaşırhane yapılmıştır.

Bu yıl yeniden yüz metre kaldırım yapılmış Kaza merkezinde yapılması kararlaştırılan asrî hamamın keşif ve planları ihzar edilmiş kazada bir de Cumhuriyet meydanı vucuda getirilmiştir.

atlet Diyarbakıra gönderilmiş beş şehir Atletizm müsabakalarına iştirâk ettirilerek üçüncülük kazanmıştır.

Yine Hükûmetin gösterdiği müzaheretle Bisiklet koşuları yapılmış Atletik müsabakalar tertip edilerek birincilere maddalya ve muhtelif hediyeler verilmiştir. Bu faaliyet yalnız merkeze munhasir kalmayıp Midyat, Cizre ve Nusaybinde de spor kulüpleri kurulmuş ve resmen tescil ettirilmiştir. Bu yıl içinde Avcı ve biniciler kolu yeniden canlandırılmış ve 15 Ağustos bu kuruluşun Bayram günü olarak tesbit ve tes'it edilmiştir. Bölgemiz eski Türk sporlarından olub terk edilmeye yüz tutan Ciridi de teşvik etmiş incelemeler yapılmıştır.

Kültür hareketleri;

Belediye ve Halk evi binası yaptırılmak için çalışılmaktadır. Geçen yıl kaza merkezinde beş sınıflı olarak inşasına başlanan okul binası bu yıl ikmal edilmiş yine 937 yılında Hisar köyünde dershanesi bir köy okulu inşa edilmiş, Hasanköy merkezinde de Dicle nehrinin kıyısında bir köy okulunun inşasına başlanmıştır.

Ekonomik durum

Cumhuriyet Hükûmetinin aldığı isabelli birlerle kazanın iktisadî durumunda günden güne bir inkişaf husule gelmektedir. Bilhassa son yıllarda değerli ilçe ve

Kültür İşyari İbrahim İsayar

Dayancın azimli ve çalışmalarıyla geçen yıllara kıyas kabul edilebilir bir inkişaf göze çarpmaktadır.

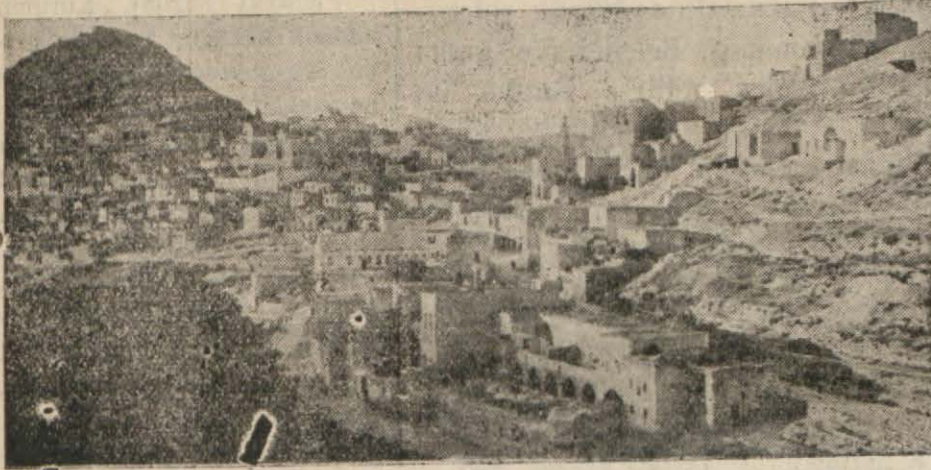
Bu yıl hububat ve tahıl mahsulları çok verimli olup mahsulların bir kısmı diğer muntakalara edilmeye başlanmıştır.

İlçe baylıkca Gercüş ve bazı köylerindeki kın yüzde kırk gübre ihtiyacını temin dokuma tezgâhlarının lâhına ve daha neticeler vermesine miştir.

Kurumlar

Gercüşte hava kurumu faaliyeti çok ileride 937 yılında 612 azamî lanan kurumun bütçesi ridatı 3925 lira iken yıl aza adedi ve varidatı artmıştır.

Kızılay kurumunun faaliyeti şayanı inkişaf et bir şekilde inkişaf mektedir.

Savurdan
umumî bir
görünüş

Bayındırlık ve Kültür hareketleri ve Halkevi.

Savurda da Bayındırlık ve kültür hareketleri Cumhuriyetle başlamış, her yıl biraz daha inkişaf etmiştir. Ondördüncü Cumhuriyet yılı bu güzel ve yeşil ilçemize salonunda beş yüz kişinin toplanabileceği modern bir Halkevi binası armağan etmiştir.

Savuru Mardine ve diğer ilçelere bağlayan yol-

Cumhuriyet zabıtası

— 8 inci sayfeden mabat —

Enstitü yakın bir zamanda erkânî harpler gibi mümtaz bir polis sınıfı daha yaratacaktır.

Bugün polis mesleğinde başlı başına bir ihtisas haline gelen krimoloji için Enstitü en müsait bir etüd muhitidir.

Yeni kanunun ana gayelerinden biri olan adli polis sınıfının kurulması ile Türk zabite tarihinde yeni bir devrim açılmıştır.

Mardinde gençlik ve Spor

Gençler Birliği

— 14 cü sayfeden mabat —

yapılmıştır.

Bundan sonra kulüpte Voleybol Basketbolda çalışmağa ekzersizlere muntazaman devamla ehemmiyet verilmiş bu spora aid müsabakalarda yapılmıştır. Bu yıl içinde Halkevi, Türk Gücü, Ortaokul ve askerî takımları arasında puvan hasabile şampiyonluğu Türk Gücü kazanmıştır.

936 da Siverek Takımı ile karşılaşmak üzere Diyarbakıra gidilerek yapılan Maç 2 — 0 galibiyet ile neticelenmiş Birinci Umumi Müfettişlik tarafından bu şerefe verilen ziyafete iştirâk edilmiş, gençlerimiz giderken ve gelirken çok samimî ve heyecanlı bir şekilde istikbâl ve teşyi edilmiş-

tir.

937 de kulüb azasının adedi çoğalmış, Hususî İdare ve Belediyeden yapılan para yardımı sayesinde iki Futbol takımını muntazam bir şekilde giydirmeye kâfi gelecek oyun levazımı alınmış, bölge resmî maçlarına iştirâk etmek üzere Diyarbakıra bir seyahat yapılmış ve Diyarbakır muhtelili ile yapılan maçta berabere kalmıştır.

19 Mayıs İdman Bayramında ilk defa olarak 405 muntazam giydirilmiş, atlet ve Bisikletçi, Futbolcu ve binici ile iştirâk edilmiş Spor şenlikleri ve müsabakalar yapılmıştır.

Yeni teşekkülüne ve az bir çalışmaya rağmen 11 / Temmuz / 937 de 9

Tarihte Artık Medeniyeti

Yazan : Kızıltepe Kültür İşyari Zeki Teoman

Sumerlerin, Komukların, Madilerin, Oğuzların eski bir yurdu olan Mardin, Urfa, Diyarbakır, Harput, M. sonra 1077 de Artık oğullarının eline geçmişti. Artıkılar belçuklardan değildirler. Belçuk medeniyeti bir belçuklarınca biliniyor, fakat Artık medeniyeti genel tarihlerce bilinmediğinden yazılmıyordu. Bu gün öğenebildiklerimizi burada yazıyorum.

Artık oğulları lâik, tabii ve sevmiyen insanlardır. Müslümanlıkta resim yapmak yasak olduğu halde bunlar paralarına melek resmi yaptırdılar. Çav adında gümüşten, Çav paraları vardı. Çav yalnız kendi sınırları içinde değil dışarıda da geçerdi.

Hükümet şekli Aydın mutlakiyetti. Kralın yanında bir Başbakan, Maliye, Ordu, Medrese, Arazi, Vakıf işlerine bakan kimseler bulunurdu. Medreselerinde bütün bilgilerle hesab, hendese, tabiat, edebiyat dersleri de okunurdu.

Kadınlar yapılacak işlerde sözlerini geçirirler, bilhassa her türlü hayır, cami, köprü, medrese işlerinde yardımlarını esirgemezlerdi. Yapılacak işleri plân çizdirerek yaptırırlar. Kitab yazanlara Çav dolu keseler verirdi.

Artık oğulları zevk, eğlence, edebiyata düşkündü. Sarayları birer ilim kalesi idi. Üç yollu minarelerin, pencerelerin, gözetleme kulelerinin, köprülerinin, sazların yapılan plânları üzerinde düşünceler yürütürdü. Bu suretle yapıları camii ve medreseler olurdu.

I — 1348 M. yılında Mahmud'un yaptırdığı Mardinin Savur kapısının tarihi camii.

II — 1182 M. yılında Nasirettinin yaptığı cami

ve 80 odalı medrese. Bu gün içinde Mardini aydınlatan elektrik motörü var.

III — 1152 M. yılında Kutbettinin yaptırdığı Ulu camii.

IV — 1154 M. yılında Salih oğlu Lâtifin yaptırdığı Lâtifiye camii.

V — 1082 M. yılında

Artık oğulları sarayında makineden bir adam

Necmettinin yaptırdığı Necmettin camii.

VI — 1036 M. yılında Eminettinin yaptırdığı Eminettin camii.

VII — Hier 601 de Hüsamettinin yaptırdığı Kızıltepe camii ve gözetleme kulesi.

VIII — İlğazinin yaptırdığı Hasankehif camii ve Diyarbakır - Harputtaki Ulu camiler.

IX — Salih oğlu İsanın 1371 M. yılında yaptırdığı

Büyük bir Türk medeniyetinin beşiği KIZILTEPE

Cumhuriyetin güzelleştirdiği bu sevimli ilçemizde

Kültürel durum, Uray çalışmaları ve Kurumlar...

—Baş tarafı 18 neî sayfada—
bununla kasabanın her gece aydınlatılması, bir mezbaha yapılması, helâ yapılması, Urayın gelirini artıran uray evlerinin onarılması kararlaştırılmış ve işe başlanmıştır. Ağaç dikme mevsiminde kasabanın ağaçlandırılması, Cumhuriyet alanına park yapılması düşünülmektedir.

Kurumlar :

İlçemizde üç tane ku-

rum vardır. Kızılay kurumu, Hava kurumu, Çocuk esirgeme kurumu.

Kızılay kurumu 771,75 liralık bir bütçeyle çalışır. 150 üyesi vardır. Çalışkan Başkan Vahid Aydoğdu geliri her yıl artırmaktadır. Geçen yıl kurum 24 yoksul çocuğa elbise yapmış ve üç yoksul kimseye de yardımda bulunmuştur. Artan para genel merkeze gönderilmiştir.

Hava kurumu 5160 liralık bir bütçeyle çalışır. 68 üyesi vardır. Başkan Sıtkı Türkoğlu kurumun yaşaması, gelirinin artırılması için canla başla çalışmaktadır.

Çocuk esirgeme kuru-

**Kızılay kurumu başkanı
Vahit Aydoğdu**

mu kurulalı iki ay olmuştur. 200 üyesi vardır. Yıl başına kadar 120 liralık bütçeyle çalışacaktır. Kızılay kurumuyla birlikte (60) çocuğa albise, kun-

**Hava Kurumu Başkanı
Sıtkı Türkoğlu**

dura hazırlatmıştır. Kurum Başkanı Zeki Teoman Cumhuriyetin 15 inci yıl dönümünde ilçe okullarındaki yoksul çocukların yepyeni elbiselerle bayrama girmesi için çalışmaktadır.

Zinciriye medresesi, Hüsamettinin Hüsamîye, Muzafferin Muzafferîye medreseleri hep Artık eserleridir. Muzafferîye medresesi düzeltilip, eklenerek bu günkü Ortaokul haline getirilmiştir.

Artık oğulları saraylarında makineden entresan aletler de çoktu. bu gün bütün dünya Artık oğullarının bu mede niyetini hayretle takib etmektedir. Artık medeniyetini burada yazarken onların çacukları Mardinlileri da-

ha çok seviyorum.

Sesi 60 mil yani 87 kilometre uzaklara duyurtan (Orgini Buki) Operlör Artık oğulları tarafından yaptırılmıştır. Bununla çok uzak mesafedeki askerlere komuta edilir, uzaklardan imdad istenirdi.

Artık oğlu Karaaslanın torunu Nasirettin Mahmud bir düğmeye basınca suna boylu makineden yapılmış bir kız elindeki altın bardağa şarap doldurur Nasirettinin dudaklarına sunardı. İlk makineden insanı Artık oğulları yaptırmış ve onu iş başarır, hareket eder bir hale sokmuşlardır.

Saraylarını kaloriferle ısıtanlar gene ilk defa Artık oğullarıdır :

Bir havuzdaki suyu tüketmeden daimî bir devirle fıskiye işleten 800 yıl önce Artık oğullarıdır.

İbrıklarında o türlü bir tertibat yapmışlardır ki sıcak ve soğuk sular suhnetlerini kaybetmeden ve birbirine tesir etmeden duruyordu.

Makineden filler yapılmıştı. Gene makineden adamlar öğleyin Mardin ve Diyarbakırlılara saati —Sonu 23 üncü sayfede—

Mardinde

Artık hükümdarlarından Kutbettin'in yaptırttığı Ulu caminin tarihî Minaresi

Dün harabe bir köy, bu gün bayındır bir şehir olan sevimli ilçemiz İ D İ L

3223 [sayılı] kanunla teşekkül eden İdil ilçemizde teşkilât ve faaliyet 937 Eylül ayı sonlarına doğru başlamıştır.

İdil'in ilçe merkezi eskiden Cizre'ye bağlı nahiye merkezi olan "Hazak," köyüdür. Bu köy bir yıl içinde değerli İlçebay İbrahim Erin gayretile sevimli bir şehir halını almıştır.

İlçenin merkezi olan "Hazak," köyü tarihî bir yerdir. Milâttan çok yıl önce "Cudi," dağı eteklerine yayılmış olan Türk boyları İdil suyunun kıyılarında bir çok köyler ve kend'ler kurmuşlardır.

Hazak köyünü de Türk oymağından "Hazak," oymağı kurmuştu. Yıldız Han bölüntülerinden olan Hazak, Çamkara, Çopurlu Tabanağıd, Toy ve daha bir çok oymaklar Cizre ve yöresine yerleşmişlerdi. Hazak köyü çevresine yerleşmiş olan Türk boyları, bilhassa Hazak boyu en çok davar, keçi, kyyun besleyen boylardı.

Hazak boyu peynircilikle ün almıştı. Hazak peynirleri uzak kend'lere kadar götürülüp satılırdı. Bu gün bile meşhur olan Cizre peynirinin en iyisi Hazak ve çevresinde yapılan penirlerdir.

Belediye Faaliyeti

İdilde Belediye teşkilâtı 21/10/937 gününde kurulmuş ve az bir zaman

İdil Kaymakamı
B. İbrahim Er

da bütçe varidatı 1318 lirayı buldurulmuştur. Şehrin ortasında geniş bir yol açılmış, Belediye binası yapılması için hazırlıklara başlanmıştır.

Hükûmetin teşvikile halka iki katlı güzel binalarla Telgrafhane için sıhhi bir bina yaptırılmıştır. İlçe okulu için de bir bina yaptırılmaktadır.

Köy kalkınması

İdilde köy kalkınmasına çok önem verilmiş. Bafî köyünde bir köy odası ve bir otomobil yolu yaptırılmış, Alayan Nahiye merkezi ile İdil ilçesi arasında Telefon hattı çekilmiştir.

Bir yıl gibi kısa bir zamanda gerek kaza merkezinden ve gerek civar köylerden yapılan yün, Yağ, Üzüm, Nohud, Darı ihracatı bir kaç misli artırılmıştır.

Spor

İdilde Spor hayatı bir yıl içinde büyük bir inkişaf göstermiş, bir spor kulübü kurulmuştur. Bincilik, Atıcılık ve Futbol gurupları kurulmuş, müsaid zamanlarda yapılan

eksersizlerle ilçede sporun yükselmesine İlçebaylıkça çok çalışılmıştır.

Kurumlar

Bir yıllık ilçemizin Hava ve Çocuk Esirgeme Kurumları da teşekkül etmiş ve asri bir jandarma karakol binası yaptırılmıştır.

Hülâsa bir yıllık Cumhuriyet yılında yeni kurulan ilçede cidden takdire ve iftihara lâyık işler başarılmıştır. İlçenin genç ve çalışkan İlçebayını bu başarılarından ötürü ne kadar tebrik etsek yine azdır.

İdilde Bir Tören

İnsan cemiyetlerinin en büyük idealı olan adalet tevzii

Cumhuriyet Adli-yseinin elinde gerçekleşti

— 6'ncı sayfeden mabat —

ri üzerinde hakimiyetini tesis ile veya böylelikle içtimai bir zümreyi kaldırmaya, iktisadî ve ictimai nizamları devirmeey milli hisleri zayıflatmaya ve sarsmaya çalışacak cemiyetleri kuran veya idare edenlerle bu maksatlarla propaganda yapanlar hakkında şimdiye kadar mevzuatımızda yer almamış olan cezai müeyyedeler konulmuştur.

Ceza müesseseleri:

Ceza evlerimiz, bir işlâhane halına gelmektedir. Bunu on beşinci cumhuriyet yılına girerken, rejimin ferd üzerindeki büyük ve müsbet bir eseri olarak şükranla anarız. Hapishanelerimiz birer mektep olmak yalundadır. Mahkûmlerin çalıştırılması esasını kabul eden 3038 numaralı kanunun 13 ve 15 inci maddeleri geniş mikyasta tetbik sahasına geçmiş bulunuyor.

Prensipier İmralı adasıyla Edirne hapishanelerinde geniş ölçüde tatbik sahası bulmuş, İsparta ceza evinde kurulan halı atölyeri Zoğuldakta teşkil edilen maden ceza evi çok güzel neticeler vermiştir.

Sağlık ve sosyal yardım işleri

Türkiye Cumhuriyetinde yeni kuruluş ve inşa sağlığı tam vatandaşın omuzlarında yükseliyor

— 6'ncı sayfeden mabat —
ma mücadele mıntikalarında yeni faaliyetlere devam edilmiş ve önemli neticeler alınmıştır.

Sıtma mücadele mıntikalarında bir sene içinde 2,740,334 kişinin umumi muayenesi yapılmış, ve 2,167,999 dalaklı bulunmuş ve 654,668 kan muayenesi ve 719,774 şafi tedavi ve 26,983 vaki tedavi yapılmıştır. Bu mıntikalarda 8,060 kilodan fazla kinin, 28-709 aded kinin ampulu 133,221 aded kuvvet habı ve 1.378.078 aded

ökinin koprimesi lunmuştur. Bu rakam bir Cumhuriyet yılı deki çalışmalardan biridir.

Ankara, Bursa ve zon vilâyetlerinde rem dispanserlerine 090 kişi müracaat rek muayeneleri yap bunlardan seçilen Veremli bir sene devrolunan 1,109 linin tedavileri takmış muhtaç gördü parasız ilaç ve hast tedavisine yarayan dalar dağıtarak da bulunmuştur.

Trahomla mücadele hastaneler

Yurdumuzda la mücadele günde ne genişlemektedir. hom hastane ve serlerinde yüz vatandaş bu büyük lâketten kurtulmak. Umumi Hıfzıssıhha nununun tatbikatında genel sağlığı de verimli neticeler gurmaktadır. Son huriyet yılı içinde hastanelerin yatak roları artırılmıştır.

Geçen sene idare ve Belediye nelerinde yatırılan davı edilen hasta 468,299 zu bulunmuştur. Lüzumu halinde hava ve zehirli cumlarından korunma gereken tedbirlermiş, halkı modern bilgilerle cihazlamak sağlık propagandasının son yılı çok geçmiştir.

Göçmen işleri düzen içinde ve nan programa rümüştür.

Sağlık Bakanlı bu yıl hazırladığı nelik sağlık memleketimizin lığında çok inkişaf sahası

Yurdun muhtelif lerinde bir çok ler, dispanserler, yumlar tesis olundu

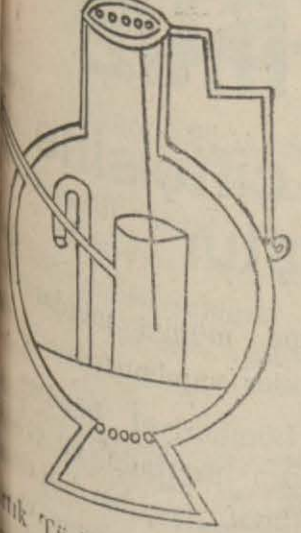
İdilden bir görünüş

Tarihte

Artık Medeniyeti

21 nci sayfadan mabat—
Bahçelerinde suni ağaç-
ları vardı. Bu ağaçların
makinesinden kuş-
ları yerleştirirler. Rüzgâr

Türkleri tarafından
ve içinde aynı
bulunan sıcak ve soğuk
bunu isbat etmiyor mu?

ağaçları sallayınca her çe-
şit kuş kendisine mahsus
ses çıkarır, bahçeye güzel
kuş sesleri dağılırdı.

Saray odalarında birer
su ve mum saati asılıydı.

Saray hazineleminin ki-
litleri 24 şifreyle yapılmıştı. Onları kilitliyenden
başka kimse açamazdı.

Görüyorsunuz ki 20
minci asrın makinesinden
adını 7-800 yıl önce Di-
yarbakır ve Mardin Artık
devletinde yapılmıştı. Ben
bunların hiç birisine hay-
ret etmedim. Yalnız şuna
inandım ki Türk ulusu
iyi idare edilir, kültürüne
her şeyden evvel önem
verilirse medeniyette 10
asrı bir asırda yaşayabilir.
Bu günkü Türk inkılabı da
bunu isbat etmiyor mu?

Belediyemizin 937-938 yıl çalışmaları

16 cu sayfeden mabat—
yeniden yaptırılmıştır.
Mazbabadan nakıl edi-
len eler etrafı kapalı ve
büyük bir kamyonla nakli te-
tilmiş, kasap dükkânları
demir parmaklıkları
beton dolaplı ve zemin-
beton bir hale konul-
muştur.

na cadde güzergâhında
zarlık ve arsa 935 yı-
na genişletilmiş ve
mehmetli meydanına
ilerek ağaçlandırılmış
937 yılında bu tam-
kâmile bitirilmiş.

935 yılında başlanarak
yılın inşaata ik-
tisi birisi Şehidiye
met karışındaki mezar-
ve arsalar küçük birer
hale parkları haline
Cadde üzerindeki dükkânlar
tahta kepenekleri
inşaata yeni tarz üze-
kepenek yapılmış ve
bir cadde vücutu
Elektrik tesisatı ile
propral binası vücutu ge-
niştirilmiştir.

ni inşa olunan Halkevi
karşısındaki gazino
dükkanlar Belediyece
karak edilerek Anıt

mevdan ve bahçesine if-
rağ olunmuştur. Hülâse
400 metre tulunda olan
ana yol genişletilmiş, iki
tarafındaki yaya kısımlar
beton olarak yaptırılmıştır.

Okulumuzun verimli çalışmaları

—15 inci sayfeden artan—
ve kızılây teşkilatı yapılmış
maşına karar verilmiştir.
Bugünlerde çocuklara ve
çocuk velilerine ve hayırlı
teşekküller hakkında
konferanslar verilecek ve
onların yardımları temin
edilecektir.

Memlekette genç ide-
alleri besleyecek, onların
açılmasına yarayacak ta-
lebe filimlerinin getirtil-
mesi için Halkevi başkanı
nazdinde yapılan teşebbüs
memnuniyetle karşılanmıştır.

Öğretmen arkadaşların
yardımıyla halkevinde u-
lusun tanınmış şahsiyetle-
rine geceler, günler yapı-
lacak, konferanslar ve
konular verilecektir. Bu
konferanslara 15 inci cum-
huriyet bayramı münase-
betile 24 birinciteşrin pa-
zartesi günü başlanacaktır.

Hususi muhasebenin
yardımı ile okulumuzda

Cumhuriyetin yapıcılık enerjisiyle yeni bir hayata kavuşan Midyat

—19 cu sayfeden mabat—

da iki kasabadan müte-
sekkildir. Birbirine çok
yakın ve birbirinden çok
güzel olan Midyat ve
Estel Deniz sahilinden
1070 metre yüksekliğinde
bir yaylaman tepesinde
geniş bir vadi kenarın-
dadır. Teşkinatlı 76 kö-
yün idari ve iktisadi mer-
kezi bulunan Midyat Sa-
vur üzerinden Mardine,
Cenup Demiryolları İstas-
yonuna, Gercüş üzerin-
den Hasankeyf yolile Die-
le kenarına, İdil üzerin-
den Cizre ve Irak De-
miryolu istasyonuna ve
kendi köylerinin bir ço-
ğuna otomobil yollarile
bağlıdır.

İlçenin bütün köyleri
ya hayvancılık, bağcılık
yahud sebzeçilik ve mey-

vecilik işleriyle uğraşan
birer iktisadi varlıktır.
Halkın yüzde doksani
bağcılık, yüzde onu da
Ziraat san'atları ile uğra-
şırlar. Ziraat sahası 15280
hektar olup bundan baş-
ka ilçe dahilinde 2400
hektar Yağ, 1200 hektar
İncirlik vardır.

Midyatın yıllık Buğ-
day istihsalâtı vasatı ola-
rak 9000 ton ve 10 bin
ton Üzüm, ve bin ton
yağ İncir ve hububatı
teşkil etmektedir.

Dokumacılık

İlçe merkezinde ve
bazı köylerinde el tezgâh-
ları vardır. Bu tezgâhlar-
da bütün elbiselik kumaş,
Pamuktan bezler, yire
İpek ve Pamuktan baş
örtüleri, yerli yapağlar-
dan yapılan yün iplik-
lerden kilim, Seccade,

Midyat Belediye Hey'eti

Sicim ve saire dokun-
maktadır.

Bezlerden İlçe halkı-
nın ihtiyaçları temin olun-
duktan sonra İdil, Nu-
saybin, Gercüş, Savur
kazalarına küliyetli mik-
tarda ihracat yapılmak-
tadır. İlçenin bir yıllık
ihracat tutarı 100 bin li-
raya yakındır.

Midyatta bir Un fab-
rikası, iki adet motörle
işleyen değirmen, merkez
ve köylerde 175 doku-
ma el tezgâhı, 2 adet te
motörle işleyen Bulğur
kırmaları vardır.

zu her yünden ilerletmek,
onu Cumhuriyete iyi el-
emanlar hazırlayıp bir
yuva haline koymak; ta-
lebelerimizi Atatürk yolu-
nun en dinç yolcuları ola-
rak yetiştirmek bütün ar-
kadaşlarımızın en büyük
ülküsüdür.

NUSAYBİNDE Kalkınma

Çok eski ve tarihi
bir Türk şehri olan
Nusaybin eski idarelerin
bakımsızlığı yüzünden ba-
tıklıklı ve sıtmalılı bir şe-
hir olarak tanınmıştı. Ge-
çen her Cumhuriyet yı-
lında Kazanın bu derdi
ile esasslı surette müca-
dele yapılmış, Hususi ida-
re bütçesine konulan tah-
sisatla bataklıkların bir
çoğu kurutulmuş, Halka
ve köylüye dağıtılan mec-
cani kinin ile sıtma nis-
beti çok azalmıştır.

Belediye ve yol işleri:

Nusaybinde bu yıl
fennî bir mezbaha inşaa-
sına başlanmış, Nusay-
binden nahiye merkezle-
rine yapılan yollarla ka-
zanın ekseri köylerine
mötörlü nakil vasıtaları-
nın memlekete gidüp gel-
meleri temin edilmiştir.

Halkevi çalışmaları:

Nusaybinde geçen yıl
bir Halkevi açılmıştır.
Halkevinde açılan okuma
odasıyla Halkın evde sık
sık toplanması ve okuma
ihtiyacı temin edilmiş, bir
çok köylerden de Halke-
vine aza kayıt edilmiş
yapılan toplantılarla mem-
lekette medenî hayatın
ve kültürün inkişafına
çalışılmıştır.

BÜYÜK DAVAMIZ ZİRAAT

—7 inci sayfeden mabat—
ve Konya Ereğlisinde üç
deneme tarlası kurulmuştur.

Tohum mevzuu üye-
rinde en mühim müesse-
seler olan Silolarımızdan
geçen Cumhuriyet yılı
içinde 1300 tonluk Gazi
İstasyonundaki orman
çiftliği, 4000 tonluk Po-
latlı ve 5000 tonluk Af-
yon siloları yapılmıştır.

Orman işlerimiz

Geçen Cumhuriyet yı-
lı içinde Türkiye orman-
lığı için en mühim hâdi-
se, orman kanununun neş-
ridir. Şimdiye kadar 1285

— Lütfen Çeviriniz —

Cumhuriyetin on beş yılı içinde Malî ve iktisadî inkişafı toplu ve kısa bir bakış

[Baş tarafı 8 nci sayfada]

İçin hükümet imzası kadar hatta daha ziyade lüzum ve ehemmiyet kesb etmişti. İş bununla kal mamış Umumi Harpte 1915 senesinde tedavüle çıkarılmağa başlanan evrakı nakdiye muamelesine de düyünü umumiye tavassut etmiştir. Hatta 1918 tarihli dahilî istikraz içerisinde düyünü umumiye müracaat edil di.

Umumi Harpte düyünü umumiye mevdü varidata ilişmemiş yalnız Türkiye ile halı harpte bulunan devletler elindeki tahvillere tediyatta bulunulmasını bir kanunla men etmiştir. Buna rağmen düyünü umumiye idaresi cibayet ettiği mebaliğin bir kısmını dost ve bitaraf memleketlerde ecnebilere ödemekten çekinmemiştir.

Osmanlı devleti harp zamanında dahi düyünü umumiye idaresine karşı esash bir tedbir almak ve bu idarenin istiklâl ve bâkimiyetine dokunmak casaretini göstere memiştir.

Millî Hükûmete gelince: Millî mücadelenin başladığı andan itibaren millî hükûmet her ayak bastığı yerde bu gayri tabii ve istiklâlmızı muhil olan teşekkülü tanımamış varidatına vaziyet etmiştir.

Millî hükûmet devlet varidatını bizzat cibayete devam etmiş ve düyünü umumiye muhasas olsun olmasın bir daha eski rejime avdet imkânını ortadan kaldırmıştır. Bunun üzerine düyünü umumiye idaresi bütün binalarını cumhuriyet hükûmetine terk ederek memleketten çıkıp gitmiştir.

tarihli bir nizamname ile idare edilmekte olan ormancılığımız yeni kanunla prensip, hüküm ve madde itibarıyla tamamen değişmiş ve bu kanunla alâkalı teşkilât kanununun çıkması, tamamen organize bir teşkilâtın kuruluşuna imkân vermiştir.

Veteriner işleri

Köylünün en büyük kuvveti olan hayvanlarının sağlığı, neslinin ilâhı, sayısının artması ve değerlenmesi için alınan tedbirler, son bir yılı içinde en verimli bir safbaya girmiştir. Sarsılmaz bir çalışma ile hayvancılık poletikamızın bütün istekleri birer birer gerçekleşmektedir.

Hükûmet bu yolda bir çok yeni kanunlar çıkarmıştır. Bu arada yabancı memleketlere çıkarılacak Domuz ve mûstahzeratından muayene resmi alınması, Türk-İran

Baytarlık mukavelesinin tasdıkı, hayvancılık bulası hastalıklarına karşı mücadeleye dair enternasyonal anlaşmaya girmemize aid kanunlar çıkarılmıştır. Bundan başka bir çok nizamname ve talimatnameler de yürürlüğe girmiştir.

Geçen sene 21 vilâyette 1,992,342 baş hayvan muayene edilmiş, rüam ve uyuz hastalıklarıyla mücadeleye girişilmiştir.

Pendik ve etlik Bakteryoloji enistitüleri ile Erzincan Labratuvarları faaliyetleri seneden seneye genişlemiş ve bütün hayvan hastalıklarını önleyecek tedbirler alınmıştır.

Kaçakçı

Yurd Hainidir!

Ulusal Endüstrimiz Türkiye şeker sanayii Türk çiftçisine bir gelir kaynağı olmuştur

[Baş tarafı 8 inci sayfada]

rikamızın idaresini eline almıştır.

Celâl Bayar hükûmeti başı başına büyük bir kıymet ifade eden ve servet kaynağı olan kömürlerimize lâyık oldukları inkişafı sağlamak için ilk iş olarak bu büyük serveti millileştirmek gayesiyle harekete geçmiş, kömür havzamız istihşalarını rasyonel usullara bağlamak suretiyle randumanı bir kaç misline çıkarmıştır.

İkinci beş yıllık planın başında yer alan elektiriklenme kömür işiyle çok yakından alakadardır. Zonguldak - Ereğli çevresinde kurulacak olan mın-taka santirali endüstrinin muhtaç olduğu enerjiyi verdikten sonra yurdun bu bölgesindeki diğer mıntakalara cereyan verecektir.

riklenme kömür işiyle çok yakından alakadardır. Zonguldak - Ereğli çevresinde kurulacak olan mın-taka santirali endüstrinin muhtaç olduğu enerjiyi verdikten sonra yurdun bu bölgesindeki diğer mıntakalara cereyan verecektir.

Kurom ve Bakırlarımız:

Etibankın kısa bir zaman içinde başardığı büyük işlerden biri de Kurom zenginliklerimizi kıymetlendirmek olmuştur. Cənubî Anadolu da Gule-manda bulunan kurom cevherlerimizin ihracına başlamış, cihan piyasa-

lerine mühim mikdar sevkler yapılmıştır.

Cumhuriyet hükümetimizin üzerinde en durduğu işlerden biri bakırdır. Dünyanın zengin yataklarından olan Ergani şimdiye kadar yarı faydalanmış şekilde idi. Hisseler yüzde doksanı Etibank devir edilmiş bulunan Erganiye varan demiryolu ile kıymetleri bir ha artan bakır madenimizin rasyonel ve modern tesisatla işletilmesine başlanmıştır. İş ilâki karşıladıktan sonra dünya piyasalarına tondan fazla Stambül bakır satabileceğiz.

Şehrimiz Merkez okulu bir Bayram töreninde

Türk Hava Kurumu muna yardım

Vatandaşlarımızın borcudur